

1042

Q55

181

~~181~~

~~1870~~



# ԳՐԻՈՅԿԱՍ:

ԿՈՉԵՑԵԱԼ ԶՈՒԵՇԱԶ:

Յերկուց ճառից՝ Սրբն Յօհաննու Ոսկերերա  
նին յԱնդրեանդրեայ գրքոյ՝ յերկուց և՛ ի չոր  
րորդ ճառիցն ուսանաւորեալ ՚ի Յաղագայ Պատ  
րիարդէ Կոստանդինուպօլսոյ, ՚ի շահե յօգուտ  
կատարելու թեան կենաց ցանկացողաց:  
Յամի տն 1746.

Տարագրեալ ՚ի Ահհասիառ Հայրապետուհ՝ Լուսացն  
յուզ և Քնահերա Սրբ Աթոռոյն Իջմիածնի՝ ՏՆ  
ՂՈՒԿԱՍՈՒ Եջրես երանեալ Սրբաշնորհ Կա  
թուղիկոսի ամ՝ Հայոց:

Հրամանաւ՝ Սրբ Աթոռոյն Իջմիածնի Ծայրագոյն Կաթիւս  
կի՝ և Հիւսիսային կողմանս եղև ազգիս Հայոց՝ Աւարելաշա  
հիւ Աւաջնորդի, Սանահնեի Երկայնաբալուկ Արղուեց՝  
Իշխանագնեայ ՏՆ Եպիսկոպ Պատկազարեալ Արքայան Արք  
եպիսի, Հիմնադրի նոր Կաթիլեանու և Գրիգորուպօլս  
Քաղաքացն Հայոց:

Իբրեւ ի և թոխինս, ՚ի Հնդկիս՝ ՚ի Սեյասպատ  
թնայեալ, նոր Տաղայում Իերեղոյի Բարեպետապարտ  
Պարոն Արիուպոսին:

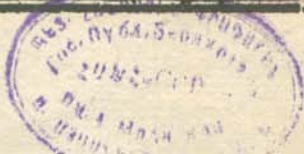
Յամի ՏՆ 1794. Փետրվարի 1.

Իսպարանի Կորին Բարոն Սրբաշնորհ ՔԵՆ:

Ինչ հովանեաւ Երկնահանդէտ Սրբ Խաչ  
Աննիցն, որ ՚ի նորն

ՆԱԽԻՋԵԻՆ:

75-1688







**Տ Ե Ս Ը Ն Ե Լ Ո Վ Ի Մ Դ Գ Ը Ը**  
 Եանա Սըյն Յօհաննու Ոսկերերանի յանդ  
 ըլանդրեայ գբքոջ զերրորդ, և զչորրորդ ճառան  
 գոյ բարոյական խրատք կատարելութեան. առա  
 ճել համեղագոյն և անուշահոտ քան զառակացն  
 Սողոմոնի և Սիրաքայ (եթէ չիցէ ասել յանդըգ  
 նութի.) վասն որոյ կամեցայ ըստ մտայ երանել  
 ւոյն զայնոսիկ ժողովել 'ի միասին. և փունջ մի  
 զեղեցիկ յօրինել չափեալ ոտիւք. և պարզեալ  
 զխաւճորութեամբ, և տալ 'ի ձեռս ամենայն  
 բարւոյն հեշտասիրաց և ողջախոհ մոլեաց: Եւ  
 կամ իբրև զհայելի իմն վարուց, որովք իւրա  
 քանչիւրոք առ այնս նկատելով կարողասցի զգի  
 մաց հոգւոյն զարատն ճանաչել. և զբանական  
 գոյն անտուտ իմանալ, և ըստ օրինակի ձիոց  
 տանձիւ, և իբր նաւու զեկան վարիլ, վասն այնո  
 ըիկ յօժարեցայ զայնս ոտանաւորել 'ի պատիւ  
 սրբոյ և մեծի վարդապետին եկեղեցւոյ, և մա  
 նաւանդ զի 'ի վերայ ազգին իմոյ յաջորդ գտայ  
 երանելոյն. զպատիւ նախնւոյն իմոյ ճանաչելով

պարտահատոյց դու, մեկնողորէն ջանացայ պար-  
 զել զմիտ սրբոյն՝ Ա՛ճ կամիմ՝ տալ զոս անկատա-  
 րից խթան կատարելութեան, կատարելոց՝ պսակ  
 ՚ի վերայ պսակի, մանկանց ՚ի դատտիարակ, երի-  
 տասարդաց ՚ի սանձ, ծերունեաց ՚ի ձէթ պարար-  
 տութեան. և նպատ առ ՚ի խրատել զհամբախ-  
 զի մի թարց վկայութեան խրատք իւրեանց ե-  
 րևելցին, և ՚ի խրատեցելոց անընդունակք եղե-  
 ցին. Ա՛ճ մանաճանդ երկրասէր հեշտացելոց՝ ա-  
 տելութեան պատճառ եղճանելաց. Ա՛ճ ևս հար-  
 կադրեմ՝ մանկանց դատտիարակաց քահանայից և  
 դպրաց, զի զկնի դատատունութեան սաղմոսացն  
 դաճթի, զպստսիկ և երաւել տաղեն մանկանց որնջո-  
 զի նորատունկ հասակնոցին՝ մի թխրապէս աճի-  
 ցին. այլ ուղղապէս սովա՛ն կանոնաւորիցին որոց  
 բնութիւնն դուրով կակղագոյն՝ զանազան ձևոց և  
 հակմանց ընդունակք են, նախ քան զծուխն նո-  
 ցին՝ սովա՛ն գտանիցին յափշտակեալք յուղիղ  
 հասակս, և առաջի ծնողաց և բարեկամոց՝ երևի-  
 ցին մառանք պրտոց՝ և շտամարանք պահենի  
 ինծորոց, որովք ծնողք նոցին զո՛ւարձացին, և անձ  
 ՚ի յերկինս փառաւորեսցի, և քս բանն ան առ-  
 հայր գոհացողապէս շնորհակալ լիցի ասելով՝ զո-  
 հանամ՝ զքէն հայր, տէր երկնից և երկրի. զե-  
 ծածկեցիր զայս յիմաստնոց և ՚ի գիտնոց. և յայտ-  
 նեցեր տղայոց. Ար եթէ կարելի էր, և զհատա-  
 կա՛ն կատարեալսն՝ և զմաօք տղայսն յիւլ ՚ի դրու-



բատուհո միբատին առ 'ի նկարել զնորհ բանա  
 կանու թեան 'ի նոսա , կարի իմն լաւադոյն լինել ,  
 զի թնօքս զբանական , և անբանօրէն զարժ լին  
 իւրեանց 'ի ձեռն տակաւ բանիցս ուսանելին : Այ՛ն  
 մի հասակաւ ( բայց անկրթ իւր ) 'ի վերայ տղայոց  
 վերանային , որք ոչ ինքեանց միայն՝ այլ և զաւա  
 կոց իւրեանց կորստեան պատճառք լինին : Արք  
 նախ քան զուսուցանելն զնոսա յասել զբարե  
 լինչ և զօրհնութիւն ստեղծողին՝ թելադրեն 'ի  
 բերանս նոցա զհայհոյանս ասել , և 'ի վերայ կորս  
 տական կրթութեաց նոցա , յիմարարար ճիծաղին :  
 Այ՛ն ոչ երկնչին ասացոյց առնելով զհեղի քահա  
 նայապեան . որ ոչ խրատելով զորդիս իւր 'ի տը  
 զայտիան հասակին . այլ թողլ ետ արմատանալ  
 յանկարգութե , և անազան մինչ սկսաւ խրատել  
 զնոսա յերիտասարգութեան , անօգուտ ջանադ  
 զի ետես զնոսին իտապեալ 'ի չար կրթութեալ ,  
 վասն սրոյ լուաւ յոյ , թէ մեղք տանն հեղեաց մի  
 թողցի 'ի յաւիտեան : Այ՛ն պատճառն էր , զի ձկ  
 'ի բայ , և սանձարձակ անոց զորդիս իւր : Այ՛ն  
 պատճառաւ այնորիկ մեղաց՝ զերութեան տապա  
 նակին , և կտորման իսրայէլի առ իթ գտաւ . զնոյն  
 կիրոս կրեն ամենայն ճնօղք , որք ոչ 'ի բարին կըր  
 թեն զմանկուհս իւրեանց յորժամ՝ 'ի լիզու ելա  
 նեն : Այ՛ն և ոմանք որք նախ քան զուսուցանել  
 զմանկուհս 'ի խօսիլ քրիտոսնէ արար , կրթեն օ  
 տար լիզուաւ . և յետոյ խնդրեն 'ի նոյանէ ըզ

պտուղ քրիստոնէական : Բայց 'ի զ'ւր ջանան .  
 զի զինչ և սերմայէ և թողակ ետուն . զնոյն տեսա  
 նեն աճեցուցեալ : Ուստի ցաճելով սիրտ իմ 'ի  
 վերայ այսպիսեաց անկարգութեանց . նախ քան  
 զունակութիւն դառնալն . ետու զայս սպեղանիս  
 նախապատրաստական . զի Խմ' հասակ 'ի սմանէ  
 ուսցի թէ զինչ խօսիլ և գործել պարտ իցէ . առ  
 որ 'ի պարտէզ այս մտանօղքն , կարեն զսնէ ըզ  
 զանազան անուշահոտութիւնս ծաղկանց առնուլ  
 եթէ յուլասցին 'ի հաճաքումն ձեռամբ .



ճիշտը յազօրն զանաբոյնն Յ  
 էօբ Գարբիարսս Կոստանդնու  
 օղսոյ . որ 'ի յՃԳԵ , նոյն ճիշտի  
 թմ 'ի Կօնի սէյն Յօհաննու  
 Ոսկէէրանին զոս 'ի պարի  
 նարս հիստեցի . որ առէ :





Մուրրն Յօհան ոսկերե  
 անիմատից կազմեաց սե  
 սուլեցերոյ ողբ չունին  
 յազիլ իրօք որ հոգե  
 սահ յազուրդ իրատա  
 թէ ունիցիս կատարեալ

թան,  
 ղան,  
 բան,  
 կան,  
 կան,  
 ջան



- 1 **Օ**ՆՐԿԻՒՂՆ ԷՒՆ ԴՄԻՏ  
 քո առ նկար եւ,  
 մաքուր մլտօք դիտողապէս դու վար եւ.  
 զինչ և դործես՝ զան թեզ հուպ համար եւ,  
 'ի դովաւթեց փախիր և խոյս տուր վան եւ:
- 2 **Օ**ՆՃԱՐՃԱՅԻՐ յԱՌԱՔԻՆԻ ԿԱՅՈՒ  
 և պատկառեաց յամոչելեաց գործեց ման.  
 մի՛ փքանար դէտ նաւադնաց յրնթաց ման,  
 զի նաւաբեկ մի՛ լինիցիս յեզեր ման:
- 3 **Ո**ՐՔԱՆ յՕՐԷՆՍ յԱՌԱՋԱՅԻՐ ԴՈՒ ՂՐ  
 այնքան պահաս ըզքեզ ծանիր անկա տար.  
 զգործոյդ վախճին նախքան զսկիզբն՝ 'ի միտ առ,  
 զի մի՛ լիցիս յետոյ անյոյս դետա տար:
- 4 **Օ**ՄԻՆ և գեշեր 'ի վերջին օրդ հայես ցիս,  
 մի՛ 'ի բարեաց 'ի վատթարեալս նայի ցիս.  
 մի՛ վրտաեւ ումեք ջանիւ փութաս ցիս,  
 և մի՛ բանիւ գործով մահու կարթ լի ցիս:
- 5 **Մ**ի՛ հրձոնիցիս 'ի մարդկային սուտ կենցաղ,  
 քանզի խոտ են նման ծաղկին որ ձան ձաղ.  
 որ մինչ դիպչիս թարշամին շուտ զէտ նոնաղ,  
 յորմէ խորշիւն է հանդարտ կեանք անրգբաղ:

- 6 'Ի տրամահանս գոհացող լեր և ու բախ,  
 լուծըն թեթև լինի տարմամբ և խր բախ.  
 'Ի փորձու թե ամուր կացիր և ան խախա,  
 զի ձյլ սակի նոքոք լիցիս դու ա նախա:
- 7 Աի բամբասեր թէ մարդասէր է ան թծ,  
 զի ամենից է գեղ ցաւոց յօրին սնած.  
 ասեալ ըզկենս սրտոյ զնհարթ ըստացսնած,  
 մի' մեղադրեր զինամտիկն նոցեց սնած:
- 8 'Ի քեզ հայեաց մի' մեղադրեր օտա բաց,  
 զի բազումք գոն 'ի քեզ խոցուն ըք շար վերաց.  
 զի դու անտես տրարեալ ես զէս կու բաց.  
 քոյոցն ես կայր այլոց տեսող ակնա բաց:
- 9 Սաղմոսելով զանձ օրհնեալ ան լա դար,  
 գեք փախիցեն 'ի քէն թէ ես դու ար դար.  
 և սցն հրպարան որ զի զայցեալ էրբու դար,  
 տեսցէ թէ զի նշ զխոյն գոցէ շարին դար:
- 10 Աղօթք հանդերձ արթուն մրտօք առնե լի,  
 զի մի' խնդրեալն էին շիցէ հաճե լի  
 յամէն 'ի գործս ան է միշտ յիշե լի  
 զի լիցի միաքն երկին նմին հանգչե լի:
- 11 Օջարս քոյին դու մի' թողուր սանձար ձակ,  
 զի առ անի ուր ոչ կամիս համար ձակ.  
 լեղո՞ւիդ խնայեալ նմին սրալ դու ձա բակ,  
 զի լուե լեաց միցէ գործի և խօս նակ
- 12 Ագիտըս քա կիրթ մշակեալ օրի նօք,  
 զի խլեացին չար կրթու իքն արմա տօք  
 զգործըս բարիս ծածկեալ դու միշտ խնա մօք,  
 վրկայս կենաց քոց ըստացիր դու բազ մօք:

- 13 Բնակչութի մարմնոց ատեալ հերքե լով,  
 դանձքս հոգւոցդ դու հաւաքեալ ձգնե լով.  
 որսկոյնիդ մի տար կերլի դու յո լով,  
 այլ որքան պէտքն և մի յախորժն հաճե լով:
- 14 Մի սիրեբ դու ըզփափկանալ կենցա ղցա,  
 զի մի շնորհն էին 'ի քէն տացե խոյս.  
 թէ որոփցն քո քեզ տացե խորտ խոյս,  
 թէ շնամանաս յէն վանիս 'ի տար կոյս:
- 15 Կու յետ գարձիր 'ի կենցաղոյս հրճուա նայ,  
 քան լի ընկձեն ըզքեզ 'ի մէջ փորձա նայ.  
 զէ ա մոլեխիւնդ զրկեն ըզմարդ 'ի կե նայ,  
 տան ծիծաղել ներ ախտալեց բերկրա նայ:
- 16 Ինչ բաճական թունիս ցրուել մի յա մեր,  
 և թէ չունիս մի կուտեր զայլքս քա մեր.  
 զպահ և զաղօթս արալ քեզ զէն և ըն կեր,  
 բերդ լուալի զարտօսը աչոցդ առ ըն թեր:
- 17 Օր ինչ մեղար հառաչանօք յիշեալ միշտ,  
 լի՛ր քո հոգւոցդ դու ողբական երա ժիշտ.  
 հառաչանքն է մեծ դիւրութի և ոչ վիշտ,  
 առ անկողին և հանդատեան մաքուր խիշտ:
- 18 Ինչ՞ աղքատց խընամ դու տար հանապազ,  
 զի միջնորդեալ առ դատաւորն աննի ազ.  
 հաշտիլ չ քեզ աղաչեսցեն վազն 'ի վազ.  
 զի մի դիւաց լիցիս դու ծաղր և տը նազ:
- 19 Այց կարեաց դու հաղորդ լի՛ր և դը թամ,  
 զի միշտ նորօք հաղորդ լիցիս առ ամ.  
 զի կեղեցի իբրև զերկին 'ի միտ ամ,  
 և մինչ կսխես լի՛ր դու մըտօքդ երկիւ զամ:

- 20 Այց դու անդէն իբր յայ ատե նի,  
բացեալ ըղիւիդ՝ մտաց քոյն մատե նի.  
մի՛ ինչ ասեր և կամ խոկար հողե նի,  
այլ դանկատ լեր ըզքէն դու եթ վայրե նի:
- 21 Օ, որ ինչ ամքք երգ բաճական է տո՛ւ եալ,  
կարե որա՛նն այն դոհացիւր շատա ցեալ.  
Թողու՛ յամ զայլ հոգքս քո ընկե ցեալ,  
որ քան ըզքեզ նա դիտէ զինչ պարտ է տալ:
- 22 Արթեա՛ զմարմին քոյն բարի փաստա կով,  
բաց մի՛ չ վայր ձրգեր կարի ճնշե լով.  
զի աղեղան լարըն մի՛ խիտա քարշե լով,  
չ մէջ հատցի՛ ՚ի նշանն ոչ գիպե լով:
- 23 Ըրբ սականուկ դու ըզգինի իբրու դեղ,  
թէ շատ հարկիս ընկալ յերկիր բնա հեղ.  
զի քանի քի՛ջ այնքան լա՛ն է և չը քեղ,  
ոչ ըմպողին՝ տայ բարձրագոյն պատո՛ւց տեղ:
- 24 Սաստեա՛ ցատման՝ զի հայր է նա մուռ թե՛,  
երբ քան ըզլափն արտափոխի՛ ՚ի յուզ ման.  
արբեցողն է կամա՛նոր դև զայրաց ման,  
բարկացողն է ահամայ խե՛նթ՝ ՚ի ցառ ման:
- 25 Թէ խօթանաս՝ նախ քան՝ ՚ի դեղն ընթանալ,  
մի՛ հեղգանար դու յաղօթելըն ջա նալ.  
ըզքահանոցս պատո՛ւնով մեծա՛ն դու ըն կալ,  
զբարիսն և եթ՝ ջանա՛ ծանօթ ըստա նալ:
- 26 Օտու՛նն այ սիրով մեծա՛ն դու յարգ եալ,  
և ըզտու՛ն քո՝ նմին օթոց պատրաստ եալ.  
յեկերդեցւոջ կաց թէ՛ ՚ի դուրսն ամբոխ կայ,  
է՛ ՚ի ծփեցմանց բանից ըզմտգ ամփոփ եալ:



- 27 Ճամանակեաց քն որ աստ քո են յշխարհիս,  
մինչ հեռանան դու մի երբէք արամի ցիս.  
յորժամ խորհուրդ ինչ հեշաակեր ունի ցիս,  
դերկրագեղդ այ յար դէմ կալ ցիս.
- 28 Թէ մարդկային թշնամու թի որ դի պիս,  
և կամ անհարթ բանիւք նոցին տագնա պիս.  
զաչդ և զահանջրդ խոց որ ոչ տառա պիս,  
դի յոյնոցիկ մըխին քեզ նեոք և տա պիս.
- 29 Մինչ աղօթես՝ զմիտ քո յած բեւա եւ,  
թէ վայր անկցի՝ վերկալ անդէն սեւա եւ.  
'ի խոկալոյ զայլ ինչ բընաւ դու լըա եւ,  
լը սընտեացըն մտածմանց մաքառ եւ.
- 30 Ոչ դադարին միտք ք զխորհուրդ ճընա նիլ,  
անդոյ նբման զինչ և ցանես բուսա նիլ.  
բայց դու զսրոմն 'ի բաց խլել հոգ ու նիլ,  
և մշակեալ զբարին պարտիս ընդու նիլ.
- 31 Խոնարհ կենօք ուրախացիր որ լաւ է,  
զի բարձրութիւն՝ որ 'ի նմանէ անբաւ է.  
ոչ վայր ճրգէ և ոչ զուսօղըն դա է,  
վասըն նորա՝ վիշտն և երկունքն անցաւ է.
- 32 Եւ յն քան ճգնիք զմարմնոյդ ըզկերան ջարդել,  
զի կարացես զոսոխ հոգւոյդ դու յաղթել.  
թէ խօթանաս մարմնով դու մերձ 'ի դբթել.  
բուժել ջանա՛ւ ընչ փափկանալ սաղար թել:
- 33 Օ ի գերդ մարմինն հոգւոյն բերէ ըզվտանդ,  
գերէ զհոգին առնէ ծառայ յար և ցանդ.  
զակար մարմինդ եթէ բուժել իցէ անդ,  
ոյնքան մինչ զի՝ հոգւոյդ չիցէ չար ժառանգ.

- 34 Մըլար խորհրդս այլոց բարեօք դու ճնչ ես,  
 երկնից բարեց խոկմամբ զմարմինը մաշեա.  
 որ ցանկուծիք մարմնոց 'ի քեզ ոչ մըտ ցեն,  
 և 'ի մըտից դրախտին ըզքեզ մի՛ հան ցեն:
- 35 Այս փոքր ինչ բան թէ իմա նաս,  
 եթէ նո՛ւստ իցէ սրոյ հըմտա նաս.  
 զոցն բարձրացո՛ զի մի գուցէ փքքա նաս,  
 որ անկատար գոցնու թեքե ս ըլլա նաս:
- 36 Եւ թէ բարձր է իմացո՛ւած քո գնչ,  
 չափեա ըզքեզ և մի գնձ 'ի կար ծոց.  
 զի բան զտանիլ մըտացն 'ի վեր համբառնալը  
 փախելի է, խըրատ տամ քեզ 'ի կար ճոյ:
- 37 Միջատ խորհուրդ՝ սերմն գիւնաց դու իմա,  
 երբ 'ի միտ դան՝ զէտ աճագակ դու վան ես.  
 և սերմանողն՝ որ է ինքն սատա նայ,  
 յամօթ եղեալ՝ 'ի քեն լինի փախըտ եայ:
- 38 Յորով ծիծաղն առնէ զհողին թոյլ և վատ,  
 զամօթոյն սանձ կարէ ճառնէ զոցր կա ճատ.  
 բանոց զանձին ամօթ ախան և գա րատ,  
 մեղկեալ յորենս էին առնէ անհա ճատ:
- 39 'Ի ու անձին քո՝ ժամ աղօթից սահման ես,  
 ըզթիւք խորհրդս յոցն ժամ 'ի քեն անջատեալ  
 զի մի՛ 'ի քեզ ըզնուա գտցէ սատա նայ,  
 այլ ըզբաղեալ հոգեորօք փախուտ տայ:
- 40 Ժամ աղօթից թէ որոշեա ըզբաղ ման.  
 'ի քեզ ոչ տաս՝ չարին տեղի օթեց ման.  
 զի աղօթք քո նմին լինի հուր կիզ ման,  
 որով լինի չարն 'ի փախուստն ապա տան:

- 41 Միշտ օրինաց դու ընթիւրցան պարա պիւր,  
 և յազօթել քո մի լիզու՞քդ ըշտա պիւր  
 զլիզուդ մտացդ արա՛ թարգման և դը պիւր,  
 զոչ ինչ խօսել՝ եթէ ոչ զայն՝ որքն տիր:
- 42 Թէ և ըզձեռքդ՝ ի գործ ինչ դու կարկանես,  
 և ՚ի յայլոց խօսմանց եթէ որ լը աես.  
 լա՛ն է զլիզուդ թէ սողմոսել զբզը աես,  
 զմտդ յազօթից յիշման էին չըստա աես:
- 43 Օ՛ւմ գործ նա և զազօթ քո կընք եա,  
 անային ըզհամայն գործ քո ա ըա.  
 Թարց ազօթից դու հողեղէն զգործդ ի մա.  
 մարմնարսկիցն ոչ ՚ի հողին վերջա նայ:
- 44 Վարօտելոց զվաստակդ արա հա՛նա սար,  
 դիպմամբ օքց զսւրձացիր անդա դար.  
 ղի քեզ նոքօք անն երևի բարե բար,  
 իբր հայեւօք ցուցանի քեզ յայտնա բար:
- 45 Տ՛ղձամբիտ արն՝ ի գործոյն իմա ցիր,  
 իսկ ըզկեղծեան՝ ի զուր լիզու՛նն ճանչեցիր.  
 զձառն՝ ի պտղոյն նուրբ նկատմմբ քով ծնիր,  
 ՚ի դրժնըկէն խաղող առնուլ մի մօ տիր:
- 46 Տեպեամբ սքց զիր ինչ փութա՛ դու շահիւ,  
 եթէ կամիս ՚ի վատթար կիրս ոչ սա հիւ.  
 հացմանց նոցա սիրոյն ջանա պտտա հիւ,  
 զի երկոքեանքն օգտակարք են յոչ քա հիւ:
- 47 Մնակուլ թե սակրս ճգնիր լի սբր տի՛,  
 ՚ի սբուլթե մարմնով ամբողջ և զը տի՛.  
 զի երկոքեանն առնեն ըզքիզ լուսոյ տի՛,  
 և տաճար ան՝ ուրանօր է քոյդ պա տի՛:

- 48 Լ յսպէս պահի հոգիդ էին նք տա ճար,  
 և ոչ ախտիք լինի զեռուն և պա ճար.  
 զի արարին և տ քեզ ըզմիտ և հան ճար,  
 որով ախտից մարմնոյդ տացես դու վր ճար:
- 49 Օ իւր կերպարուն հիճեցաւ էն քեզ շնորհել  
 զի կարեցես զչարն և բարին տրոհ հել.  
 յահեղ ատեանն՝ որ երթիցես սրտա հել,  
 անդ հարցանիս թէ զի՞նչ նովաւ ես շահել:
- 50 Յոք կենցաղոյս խորհուրդքն յէէն որո շեն,  
 'ի նք մըտաց ըզմարդն 'ի յետ առ քար շեն.  
 մի՛ խօսիր դու ըզչար խորհուրդ զի դարշ են,  
 խօսողքն յանմահ բանի հացէն ոչ ճա շեն:
- 51 Մինչ բամբասիս հայեց 'ի քոյդ խիղճմասց,  
 մի թէ գործեալ եցես զոր ւղ ռք դի տաց.  
 եթէ չիցես գործեալ զոր նա որո տաց,  
 ծուխ համարիր՝ զնորա դուր բան՝ լուտանաց:
- 52 Յորըս զըբկիս՝ ապաւինեալ 'ի տե ել,  
 և որ զըկեաց կամ զբարտանս ետ ձե ել.  
 տեսցես զմիտան՝ 'ի գլուխ չարին անձրե ել,  
 ուղ զստոճեր՝ ուր և գնայն հեաւ ել:
- 53 Օ սր մեղաճոր՝ չարիքն որսան 'ի կորուստ,  
 թէպէտ առ պահ մի լինիցին 'ի բա ցուստ.  
 ուղ զստոճեր երբեմն յառաջ և յե տուստ,  
 շուրջ գան զինձամբ մինչև լքցեն յամենուստ:
- 54 Օ գրիգորիոս աղրականդեան նկատ եւ,  
 զնարկէոսի զրաբանողսն սւշ ա ըրա.  
 ըզսրբուհին շուշան պայծառ մըտած եւ,  
 լեր համբերող առ նրն տասի դատ ա ըրա:

- 55 Օրդարառուիք՝ նոցին ո՞նչ՝ յետ դար ձան,  
 'ի զրդարառայցն՝ ո՞նչ՝ 'ի դլուխ կուտե ցան.  
 զի որք յած սրախ մըտօք յուսա ցան,  
 որ պսակին յաղթութե շուտ դիպե ցան:
- 56 Օրնչեղուի կամ թէ ըզիառու տեսա նես,  
 կամ զօրութի կենցաղական գրտա նես.  
 զապականմունն որ՝ յնոսին թէ գի տես,  
 աչաց պտտրանք գոլ ըզնոսին նըշմա ըես:
- 57 Ժուժկալեալ դու՝ 'ի նեղուէ չար վըշ տի,  
 առաքինեաց՝ զի այնք օթոց են խըշ տի.  
 նոքին հանդէս բարեգործացն են մար տի,  
 աւել վշտաց՝ որոզ փորձանքն հանդար տի:
- 58 Աւարդի փուշ են առաքինեացըն փոր ձանք,  
 լէ այնպիսեաց անց տան ալիք և յոր ձանք.  
 ցորենոյ հետ՝ սնանին նաւ որո մանք,  
 բոց դու զերկուսն հւճար ծնիրքքեզ պրծնք:
- 59 Առաքինի կեանքն լէ վշտաց իբր ա կուկք,  
 աչք այ են անփոփոխք և ար թուկք.  
 ուզ զած ոչ փոփոխեն պատահ մուկք,  
 ընչ ըզնոսին յինքենց զատեն ինչ բերմուկք:
- 60 Ա՛հ կամ թէ երբ առաքինի լինի ցիս,  
 'ի վշտալի նեղութի ինչ դու անկ ցիս.  
 ահնարկութի էին գոլ զայն իմաս ցիս,  
 հաճատա՛ թէ՛ որդիապէս դու փոր ձիս:
- 61 Չախորդուին լէ յաջողման վիճե ցան,  
 երկոցունց մինն և եթ տիրել Գանա ցան.  
 յարամազոց սսկեաց դօտեա՛ւ կապե ցան,  
 թէ ոչ կարէք դուք գոլ՝ 'ի կեանս ցիր և ցան:

- 62 Թարց փորձանաց կեանքն է մեռել ծով աղի,  
յորում ձրկունք՝ ոչ դասնին յայն տեղի  
տաքինին որ Թարց վշտայ պատաղի  
ցորեանն է նա յարդիւ մեղաց որ դաղի
- 63 Սիշտն է խարտոց և կամեասայլ և սափրիչ,  
զժանկն երկաթոյն՝ զՏերն՝ ի գլխոյն է սրբիչ  
և կամեասայլ զյարդ ցորենոյն անջա տիչ  
և կամ՝ օձառ՝ զաղա ըզգեօտուն լուծ ցիչ
- 64 Սիմեղաւորքն պատժեցեալ դու ողբա,  
Թէ արդար ես օրինակ առ և սըզա  
քանզի ըզուր դատատանին ունի նա,  
՛ի վերայ իւր գլխոյն պատրաստ և ներկայ
- 65 Մայր դու չարեաց ըզծուլուն համար ևա,  
զունած բարիդ կողպատէ շուտ ՛ի քէն նա  
և զոր չունիս՝ ոչ Թողու քեզ բատա նալ,  
իբրու նախանձ՝ ոչ Թողու գոր դիրա նալ
- 66 Հորժամ վատթարինչ գործիչես ամաչ կա,  
և մի՛ զաշխարհ դու կարծեր կոյր անաչ եաց  
ծանրը վերօք ըզկործանիդ հառաչ եա  
և վեր ելման շնորհ յէէն աղաչ եա
- 67 Թէ ձանձրանաս բարեաց գործոցն վշտօք,  
ըզբրտաւ ամ զերկնից բարիսն երկնոց նօք  
զի չարչարանք ժամանակիս թ կե նօք  
չարժեն զանտի՛ մի կէտ բարիսն համայ նօք
- 68 Հաւատացել պարտիս ցած գու ամե նից,  
մի՛ զայն կարծել վատ ցածու թի համայ նից  
վառն սիրոյ՝ Թէ ընկերին խոնար հիս  
խոնարհելով բարձրը փառաց պատա հիս

69 Մի գանդաղիւր դու խոնարհիւ ը կա ըի,  
 զի սէրն էին անտի ոչ ինչ ըզչս ըի.  
 որ ցածացաւ՝ հրզորն անձ՝ միշտ ա ըի,  
 ոչ մնասեալ 'ի պատիւ իւր՝ այն բա ըի:

70 Այլ կրրելով կամուս իւրով զչարչա բանս,  
 ըզնախատինս և հեզնելի զկատու կանս.  
 դարձոց 'ի փառքս մեր զնոցս ծաղու բանս,  
 նստաւ յաթոռ յանպատմելին 'ի կոյ անս:

71 Առ սք երբէք դու մի մօտիր անօ ըէն,  
 զի մի ախտիւք նորին լցցիս մարդկօ ըէն.  
 և որ ինքեան է անարժան թէ դո վես,  
 պատուէի ինչ իւր թոճեացի չարն օ ըէն:

72 Մի խօսակցիւր դու ը չարաց թէ սի ըես,  
 ապա թէ ոչ՝ ըզնա 'ի չարն յորդո ըես.  
 և շուտ ըզքեզ ախտիւք նորա պրդտո ըես,  
 ըզմուր նորին՝ հաւսար դընեո քոյդ յերես:

73 Ամբողջեալն խրատեան յորդոր մամբ,  
 և մի երբէք շարախօսեր զպրաց մամբ.  
 զի խրատելն է ցաւակցել զըթաց մամբ,  
 չարախօսելն՝ ըզվէր նորին՝ յայտնեց մամբ:

74 Օ իրքս սից՝ ատել փութաւ և ըզ գա՛,  
 զի 'ի նոցունց բարի նախանձ յառսջ գայ.  
 դու առ անին՝ և կեղեցի զմիտքդ ա ըա՛,  
 յորում զօրէնս կատարիցես յարա կոյ:

75 Եկեղեցեաւ լըրումն առնու ժողո վուրդ,  
 լեր նոյ մօս՝ տուր և առ լաւ ինչ խորհուրդ.  
 աւետարանն իցէ քեզ լոյս 'ի յա գուրդ,  
 զի մի լիցիս դու ծակամուտ կոյր եր լուրդ:

Բ

8391-57



- 76 Յեկեղեցուց թէ ժողովուրդք լըրաս ցին,  
 հուպ յերևոյս ի յաղօթելուն նոցին  
 ապա թէ ոչ սաղմորն բանք քո յի ցին,  
 կամ քնթերցո՞ւսծք առաքելոցն ելի ցին:
- 77 Առաքելնեաց փառքն եթէ սրբան է,  
 ՚ի սրբ փառս՝ մո՞ւ որ տեսա նէ,  
 զի անմահ փառքն որ ընն գրտա նէ,  
 գինի ծահո՞ւան նըշխար նոցին ցուցա նէ:
- 78 Չար խճուի թշուառելի անդառն ցես,  
 երբ ըզդիւաց նախանձըն չար միտ ած ցես,  
 որ հակառակ քեզ սուր ՚ի ձեռքս զլոցես,  
 և զատամուսորն կրճրող զխտաս ցես:
- 79 Օ յանգաւոր որ՝ կսմի՞ս խրատի՞ զուտղելի  
 խառնեալ ըզբանս ցաւալ ցականս ՚ի յուղղելի  
 զար յսելիքն կարասցես զուկակ զելի,  
 ըզսիրտ նորին լուսաւորեալ խաղա զելի:
- 80 Եթէ չսուրբքս խոսիցիս վասն օգտի,  
 երեկի՞ ճոռնեալ շնորհիւն ՚ի սրբ արի,  
 զճաճկէլսն ՚ի քեզ մարբես զէտ ոսկւոյ զըտի,  
 զի հոտ բարեացն որ ՚ի սրբս ոչ ծածկի:
- 81 ՚ի բարի գործքս փութալ միշտ ճեպելով  
 և մի թողցես կիսակատար շտապելով,  
 մուտ յասպարէզ ՚ի յաղթանակ դիմելով,  
 առցես սլրասկ անմահու թի՞ զուտ լով:
- 82 Օ բարին գործել զու մի լինիլ տաղտկացելի,  
 զի այնպիսեաց վաստակն է յոյժ թալկա ցելի,  
 որք կրկնակի բեռն ներքոյ են կացեսալ,  
 բարի գործոյն՝ և տաղտկացման ենթ լըծելի:



- 83 Եւ թախ քան ըզվիշտն՝ ՚ի համբերել կրթիջեր,  
վշտաց պահունն՝ զայն պատրաստի դու գտջեր  
նախ քան ըզմարտ՝ ըզդէն յանձին դու կալջեր,  
՚ի ժամ մարտին նովաւ յաղթել մասի ջեր:
- 84 Բնդ անկարգի խորհուրդքս քո դու մարտիր,  
բարձմ նոցա խօսեաց որ ինչէ ըն ար:  
՚ի սրնոտեաց զաչսդ դարձաւ և փա խիր,  
զի ծուխ նոցին պղծէ զողիդ անխր ար:
- 85 Զար կրթուե եթէ իցես ենթար կեալ,  
ըզնա աննես հրամանատու քի զբազ մեալ:  
զոր թէ սակաւ՝ սակաւ խրչես սշտա տեալ,  
զանձնըդ փուշ տեսցես՝ ՚ի քէն տար վանել:
- 86 Օձն սիրել եթէ կամիս՝ լեր մա քուր,  
բաց ՚ի նմանէ զէակս ամէն վարկեալ զուր:  
որ թէ ազտոտ անձամբ հրպիս յայն պրդ հուր,  
այրեալ տապիտ և ըսպառիտ զէտ ըզ ջուր:
- 87 Բան զիմաստից սիրելն՝ ոչ ինչ լաւտ գոյն,  
գու կարծիցես բարի և լաւ գրտա գոյն,  
զի մայրէ նա յա օրինաց բարե գոյն,  
և այ աթոռակից վեհա գոյն:
- 88 Եթէ կամիս լինիլ տաճար այ  
մըշտանոճէր զոհ արալ նմին՝ զաղօթ քո:  
յորմէ իբրու ՚ի տաճարէ քոյդ հոգ ւոյ,  
ելցէ աղօթքդ՝ իբր ՚ի ինկոց սեղա նոյ:  
նիր,
- 89 Պղերգին հետ՝ խորհրդակից մի լի նիր,  
սլ ՚ի չարիս ըզնա հրճուող դու ծա նիր:  
զբարին տակ և կարծէ գու ՚ի նա նիր,  
և խրրատել ամաչէ յոյժ թափուրն եր:

- 90 Յապականեալ համայն իրաց զատ կա ցիր,  
 'ի խորհրդեանն լնթրիս մարուր մերձե ցիր,  
 մարմնով ճարեամբ կենաց հացին դու սընիր,  
 փորձիր ճապայայն հուր հըպեալ հըրա ցիր:
- 91 Լթե մարուր խղճի՛ւ մրտաց մերձե նառ,  
 'ի շար գործոց մեծա՛ւ զղջմամբ հեռա նաս.  
 շմարմին փրկչին քեզ 'ի մարմին ըստա նաս,  
 և ճաշակմամբ արեան նորա լիա նաս:
- 92 Որով խրատիս՝ զայ մի տրտըն Զեր,  
 հայր է՝ սիրէ, զսէրն՝ 'ի սրտէդ մի ջըն Զեր.  
 գոհացող լի՛ր՝ մի դէտ առ իւժ մըռըն Զեր,  
 մի լըբաբար յի ըես տիրոջ քո հա Զեր:
- 93 Լթե պատժիս ուրախալի ի ընդա լով,  
 եթէ զրկիս ճանիրա՛ւի՝ վարձն յա լով  
 թէ յիրա՛ւ տեղն՝ ըդաստանառ ճընչի լով,  
 բաղմապատկիս քեզ վարձ բարի կուտե լով:
- 94 Լոտո՛ւներ և ծուխ ըզտրամականսն իմա ցիր,  
 և զհրճո՛ւն լիս նոյնպէս ունայն ըղգա ցիր.  
 զէտ ծուխ ճըստո՛ւն՝ այլ շուտ լինին ցանկ ցիր,  
 և անճոյ պէս հոլովին միշտ սնձան ձիր:
- 95 Յառաջադէմ՝ լեր 'ի բարիս փութա լով,  
 դանձըս հոգւոյդ դու հաճաքեալ գըթա լով.  
 կայ յերկիւղի յանմահ մահուն խլթա լով,  
 զի խնդալից յաստեաց ելցես երթա լով:
- 96 Օ ընչեղա՛ ի վերնոյն խոկմունք տան ցրո՛ւնել,  
 զտատի բարիս տան վասն ինքեանց զըբա՛ւել.  
 սակա՛ւ սակա՛ւ զանանց բարին գըրա ճել,  
 նախանձելոյն հոգ տանիլ տան առա ճել:

97 Քառանկիւնի ձևն ըզբողորն ոչ լը նու,  
 զհոգին բողոր և կատարեալ իմա զու.  
 որ թէ ըզսէր անեղ էին յինքն առ նու,  
 յայնժամ զբողորն բողոր սէրն՝ սցն լը նու.

Յանորի անորի տայ շորս փլո-ի Բարչայանս ՄԷն Յո.  
 Կաննո- Սիլեբեյանի. որոյ խորագիրն է Սուրբատ որս  
 'է Բոց Վերջին յապոյանապոսապ. և Վերջեյոսցանին  
 'է յառնիտնայան կեանսն զարդն:

1 **Մ**ԻՒՐԻՆ ՇԱՒԻՊ, ԲՕՅԲԱ  
 ըին գործ ըստաց ման,  
 'ի կենցաղոցս փախուսան է տար վանեց ման.  
 թէ ունիս սէր՝ անեղձ կենաց ցանկաց ման,  
 եղձանելայ դու մի ցանկար վայել ման:

2 Իժէ ճշմարիտ կենաց տենչաս անմա հից,  
 ընկալ ըզմահն յօժարահան ը ա սից.  
 առեսալ ըղկեանս որ անարգել հոլո վի.  
 ուղ զանիւ միշտ վերու վայր զըլը բի:

3 Բարեցն որոց փոյթ անցաննն վայել մուկբ.  
 և կարնչին քրտամբ կուտեալ ըստացմուկբ  
 դու մի ցանկար՝ իուշ են նոցին փսփաքմուկբ,  
 անբուժելի պատճառեն քեզ ցանեց մուկբ:

4 Մաղր արսի դու միշտ զերջանիկս աշխար հի.  
 լեր ախտակից թշուառիցն և՝ կաց յա հի.  
 զի սցս վարձուն արժան առնէ անմա հի.  
 Ըայն յիմաստնեց նստու ցանէ 'ի դա հի:

- 5 Համբերուէ սակրս մարտիր անվախ ճան,  
 յորս տեսեր զկիրթ վկայիցն և ըզ ջան.  
 զի և մըտաց մերոց այն զուր տրտըն ջան,  
 առնէ ըզմեզ զէտ գործողաց ապեր ջան:
- 6 Առաքինի գործն է մաքուր և ըն տիր,  
 որ անաշխատ պրտուղ տայ քեզ անխը տիր.  
 իբրև ըզցող բուսուցանէ զամէն իր,  
 նովիմք յարգել դու ըլհոգիդ միշտ դա տիր:
- 7 Աղծանելիք են համայն իբք կենցա ղոցս,  
 բայց հոգին է անապական ընդա բոցս.  
 զանն զձն արա՛ նախապատիւ՝ ՚ի դա հոցս,  
 զի զծանելին քան թէ գիցես ՚ի վեր կոցս:
- 8 Ազարամականս առ ՚ի կրել պատրաստ լեր,  
 ըզչահաճէ ան արա՛ նմին դու ըն կեր.  
 ՚ի յոյ ըզհերշտալիս մի խընդ բեր,  
 և զզտակարն և եթ հայցել մի լը աեր:
- 9 Օ՛ի զհերշտալին թէ և տայ քեզ՝ բարկա նայ,  
 և թէ տայէ շուտով եղծեալ հընա նայ.  
 զաղքատութի մի քամահեր անի մայ,  
 զի անըբաղ վկայ լիցիս յարա կայ:
- 10 Դու մի հրճուէր ընչեղութիւ հոգօք լի,  
 զի հոգ նոցին առնեն ըզքեզ եղիւ լի.  
 և յակամաց թողուն ըզքեզ իբղձա լի,  
 ափ մի հօզով զաչերդ առնեն փակե լի:
- 11 Մերձ՝ ի վախճան՝ է գործն յիմար պղեր գին,  
 որ պատրաստի նա ՚ի տանջանս լալա գին.  
 ոչ է հեռի ամառն՝ ՚ի մէնջ ջերմա գին,  
 հանդերձել կեանքն՝ որ մարդարիտ է անգին:

- 12 Վաստատորին ոչ ինչ ծածկի յանցա նայ,  
 ոչ փուշ և ոչ վարդ և ծաղիկ չուշա նայ:  
 յորոց ոչ ինչ անգիտանայ ակն այն բայ,  
 վրիժառուն և ներելեաց մեղա նայ:
- 13 Վինչ մեղանչես ՚ի հրեշտակաց ամաչ ևա,  
 որոց բազումք մօտ առ քեզ կան բացուչ ևա:  
 Բնչ շին գրեկալ բամբուս քո ճանաչ ևա,  
 գատատորին գմեղացն չուտով դու գոչ ևա:
- 14 Վնդամանդեաց գրչա՛ գրենն ՚ի գե մի:  
 ընթեանի յահեղն տառան մի առ մի:  
 արկանելով զամօթայինն ՚ի գե մի,  
 և թռչնոց պես ըրո՛նելով ՚ի վար մի:
- 15 Արեմն ՚ի շար գործոց ՚ի բաց հեռառ քուք,  
 սակքս լծոյ գատատորին հոգառ քուք,  
 և զամ՝ ախտ որ ՚ի մեզ՝ վարես քուք,  
 և գհեղգութին աշխարհական փախուսցուք:
- 16 Օգատարկու ին իմա դու գոյ շար ասուան,  
 և ժբացիր նախ քան գրմուկիլ քո բզ գան:  
 մի ասելու թէ մահն է հեռի լանա գան,  
 յանկարծ գիտի՛ այնց որ ոչ ինչ՝ ասրզ գան:
- 17 Օայս անհաստա կենցաղս որ ոչ մի շախուկայ,  
 ոչ ինչ նրմին լինի գրթմանն առար կայ:  
 բուպեական զո՛ւարձախքս որ ներ կայ,  
 մի լիցին քեզ հեշտախառն թք ներհա կայ:
- 18 Օ ի կրթ են քեզ գէտ ձու կն որմն իկորու սո:  
 ծափս հարկննն գկորսան մք քոզ ՚ի բացու սո:  
 մի փորձուեց ցանկ քայլ ասուր ըզփախուսա,  
 թէ գան յանկարծ՝ ցոյց գորու ի յամն նուսա:

19. Օջարտօսը աչաց աղքատին մի տունը զանց,  
 զի և ըզքոյդ՝ էնն ընկալցի դերտ զանց.  
 ուղ աղքատն է մուրացիկ ճոխ ա զանց,  
 դու մըսոյ տն ես մուրացիկ զէտ ե զանց:
20. Իմաստունն է գերբնտիր ըստացո՞ւ ած,  
 է միածին և միսցն հուսլ առ անծ.  
 առաքինի վարքն է հանգերձ յօրի նաւծ,  
 զայն ըզգեցիր՝ զի մի իցես մերկա ցաւծ:
21. Օգործըս բարիս դու յօրինեւս ծաղկաւ ճէտ,  
 զգեցո՞ւ նովաւ զամծ որ է ընչաւ ճէտ.  
 որ զարարածս ծաղկենըկար երփնաւ ճէտ,  
 զգեցոյց բարեօք՝ զի մի իցես մերկ ճան. պէտ:
22. Որք՝ ի յերկրի շարժականք են և դա զան,  
 յերկնի գործեւս որք ոչ ոստին և առ զան.  
 զի ոյք կաստեն և ասա՝ ի մեղրս լա զան,  
 նոցին մատունք անդ ոչ մըտեալ շողշո զան:
23. Ի վիտիկուեց պարտ է խոյս տալ և ար ժան,  
 զի առ քարշեն ըզմարդն՝ ի գործ խիստ տաժն  
 արբեցողաց զէտ թափեցմանըն դա ժան,  
 յետոյ անպէտ տան հառաչել և ա ժան:
24. Օխորհչդ մարուր և անարատ դու ընտր եւս,  
 ըզթիւք խորհչս՝ ի հոգւոյդ բաց դու վարեւս.  
 զի ըզմարմինդ ապականեն անխը նայ,  
 և ըզհոգիդ պղծեն աղտիւք յարա կայ:
25. Ի՛արիք կենացս ոչ յաջողին անաշ խաւ,  
 զմեզ՝ ի բաց թող տան քեզ բարի ըզխրբաւ.  
 ոչ դըտանես դու՝ ի մեզ ինչ զանա բաւ,  
 առ էն միսցն դտանին այնք յոյժ ա աւտ:

- 26 ՆՊԵՐԻՆԵ զՈՐԾ ԱՆՆԱՄՈՒՆ ԳՈՒ ԳՈՐԾ ԿԱՆ,  
 ԸՂՆԱՏՆ ԳՆՄԻ ԱՆՏՈՒՆ ԸՆՆՂԻՆ ՎՐՄԱԾ ԿԱՆ.  
 ՂԱՆԱՄՈՒՐՆ ԱՌՈՐԱԿԱՆ ԳՈՒ ԿԱՐԾ ԿԱՆ,  
 ԸՂՎՈՐԸՆ ԱՆՏՈՒՆ յԱՆԻՔԵՆԻՆ ԸՂԳԱԾ ԿԱՆ:
- 27 ԱՔՔ 'Ի յԵՄԱՐ ՀԵՂՄՈՒՐՆ ԻՆՆ ԾՐՆԿԵ ԳԱՆ,  
 Ը'Ի ՍԱԿԱՆ ԻՆՆ ՎԵՅԻԼՍ ՍԽՄԻԿ ԳՐԵԿԵ ԳԱՆ.  
 ՔԱՅԿ 'Ի յԵՐԿԱՐ ՄԱՆՁԱՆՆԱ ՀՈՂՈՅ ԸՆԿԵ ԳԱՆ,  
 ՄՈՌԱՎԵ ՄԵՂԱՅ ՂԷՄ ՂՈՒՆ ԱՍՄԻՔ ԱՐԿԵԳԱՆ:
- 28 ԱՐՈՅ ԿԵԱՆՔՆ ԵՆ յՈՅԺ ԱՆՎԱՔՈՒՐՔ ԸՈՂՄԵ ՂԻՔ,  
 ՂՈՒՄ ԱՂՄԵ ՂԻՔ ՈՐՔ 'Ի ՆՈՅՈՒՆՑ ՈՂ ՂԷ  
 ԱՆՍԱՆՍԱԿԱՆ ՈՂԱՅՆ ԵՄՈՒՆ ԸՂՄԵ ՂԻՔ,  
 ՎՐՆԱՍԵՅԻՆ ՂՈՂԻՍ ՆՈՅԻՆ ՂԱՄ ԸՒ ՂԷՔ:
- 29 ԱՂՄՈՒՐ ԻՆՆ ԵՂԾԱՆԵԼԻ ՀԱՄԱՐ ԿԱՆ,  
 ՂԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՐՆ ԱՆԵՂԾ ԳՈՒ ՎԱՐԿ ԿԱՆ.  
 ՂԱՆԱՆՍԱԿԱՆ ԿԵՆՑԱՂՍ 'Ի ՔԷՆ ՄԱՐ ՎԱՆ ԿԱՆ,  
 ՀՐԵՂՄԱԿԱԿԱՆ ԿԵՆՑՔ յԵՐԿԻՆԱ ԳՈՒ ԱՂԱՐ ԿԱՆ:
- 30 ԻՄԱՍՄՈՒԹԵՆ ԿԵՆԱՅ ԽՐՆՄՈՒՐ ՄԱՐ ՅՈ ԺԱՐ,  
 ՂԷ ԱՌ ՆՈՎՈՒՆ ԷԱԿՔ ԵՆ ՎԻ՝ ՄԷՄ ՆՐ ԺԱՐ.  
 ՆՈՎՈՒՆ ԱՐԱՐ ՍԾ ՂԱՂԱՄ ՈՍԿԵ ՂԱՐ,  
 ՂՆՈՐՀԻՆ ԸՂՆԱ ՍԾԱՅՈՅ ԳԵՒՐԱ ՔԱՐ:
- 31 ԹԵՆ ՂՈՐՈՎԱՅՆԳ ԱՐԿԵԼՈՒՆ ՂԱՄ յՈՒՄԵ ԸՂԵ,  
 Ե ԸՂԷՂՈՒԳ ԱՐԿԵԼ 'Ի ՂԱՄ ԽՈՒԵ ԸՂԵ,  
 ՂԷ ՎԻ ԱՐՈՒՄՅԳ ԾԱՌԱՅ ԼԻՅԻՍ ԽՈՒԵԼ ԸՂԵ,  
 Ե ՎԻ ԸՆՂՈՒՐԿ ԱՆԱՂԱՄ ՍԷՐ ԹԵՔԵ ԸՂԵ:
- 32 ԱՐԵՎԱՆ ԳՄԾ ԳՈՒ ՔԱՆ ԸՂՔԵՂ ԱՌԱ ԸԵԼ,  
 ՂՐՆՄԱՆԻՍ ՔՈ ՎՄ ԱՅՆ ԱՐԵԼ ԳՈՒ յԱ ԸԵԼ,  
 ՂՄԱՔՈՒՐ ՍԷՐ ՔԱ ՆՐՎԻՆ ՁԱՆԱՎ ԳՐՐԱ ԸԵԼ,  
 ԱՌ ԱՍՄՈՒՆՈՐԱ ՎԻ ԿԱՎԻՐ ՂԱՅՆ ՂՐՐԱ ԸԵԼ:

- 33 | Կը դու ժուժկայ 'ի նեղութե որ արժան,  
 զի պսակաց սրբոց լիցիս դու քա ժան.  
 զորովք տանջանքն որ կուտիկիւր զէա խուժն,  
 համբերելին թէ պէտ էին այնք դա ժան:
- 34 | Ն' երանեալ որ վտանգի շարա շար,  
 բայց թշուառ է թէ ինքն այլոց զայն արար.  
 զի որ տանջի ժառանգ ան է կամա բար,  
 և որ տանջէ դիճաց է գանձ և ծր բար:
- 35 | Պահոցըն հաց հոգւոյ յագու մէ է քա ըի,  
 որ ոք այնու թէ զինոճորի է ա ըի.  
 զի ազատ է և հեշտութի ոչ վա ըի,  
 քաղցի՛ թըքոյն մահ ապ օճին այն չա ըի:
- 36 | Սուրբ և մաքուր է աղօթիցըն սե ղան,  
 քան զի զած յորմէ բարեբըն տե ղան.  
 'ի ինդիբ մեք քարչէ զէա նիւթ մաքնիսնն,  
 առնէ զհոգիս նըմին մաքուր ետե ղան:
37. ( ) | շարդարու ի մի կարծեր ինչ վայրա պար,  
 զի ամենից է նա բարի պատրա պար.  
 առանց նըմին համայնքն անբոյս առա պար,  
 յարմին ծառոց ունին և դեալ սուր աա պար:
- 38 | Թէ սերմանեսս դու 'ի յաղքատան իբր յան դի,  
 զքոյդ սերմանեսս 'ի նոցին նը արդան զի.  
 զի օտարին չար քան զորոմն աճան զի,  
 և է կորուստ իբր օտարին պատան զի:
- 39 | Ողորմածն որ' չիցէ արդար միշտ է կոյր,  
 որ տայ աչաց անգանաղան նա սըն գոյր.  
 կամ է ծաղիկ ինչ նեխեցեալ ժահա բոյր,  
 որ ընդուց ոչ տայ զանու շ հոտ և բոյր:



- 40 Արեւի զերկիր զոր և կարես զու հըն ձեւ,  
 վտասհացիր զանվար երկիր դու հեր ձեւ,  
 մի երկնչիր զմահուն երկիւղ դու սան ձեւ,  
 և զքաջու թի հոգւոյդ թոշակ դու գան ձեւ
- 41 Առաքինեաց սցսէ պատկեր ճըշմա րիտ,  
 յառաջագէ՛մ գու՛ր ՚ի բարին որ իջ ճիտ.  
 և հատկերէլ զշտաց և գու՛ղ ողջա միտ,  
 զմահն համարիլ քննոց պատկեր ճըշգր րիտ
- 42 Օ առաքինի կեհըն պատուեա ոչ խարմամբ,  
 սյլ և գտեողսն ջանս օգակ շահեց մամբ.  
 զգեղեցիկ բանն սակ պարս և հիաց մամբ.  
 կատարողին ունըն գընիլ հետե մամբ
- 43 Օ ի որ գործով ոչ զոր ասէն կատա րէ,  
 նա ՚ի բանից իւր պատկոսիլ ոչ կա րէ.  
 սցն գեղեցիկ խօսիլ ըզբան հընա րէ,  
 որ ըզգործ իւր բանից իւրոց յարմա րէ
- 44 Աթէ՛ երկնից բողջա մի ինչ՝ որ յերկ րի,  
 ունիցիս քեզ ուղ վախճան ինչ բա րի.  
 զի ծանրաբեռն տանեն ըզքեղ հողօք լի,  
 և ոչ թողուն վերաթռչիլ ՚ի յերկ նի
- 45 Ան ախորժեր փարթամանալ պատճա աա՛ւ,  
 աղքատասէր ինչ լինելոյ աղա գա՛ւ.  
 զի ՚ի գոցից՝ օրինադրեաց ասլ կըշ աա՛ւ,  
 անհուն բարին՝ որքան ունիս ինչքս բա՛ւ.
- 46 Թէ բաժակ մի պողջուր ետուր աընան կլին,  
 ոչ կորուսեր ըզվարձն յոլով քանա կլին.  
 սպա ո՛րքան ըզփոխարէն դու ան գլին,  
 առցես յէէն վասըն տուեալ բոլո րլին.

- 47 Մի զանց առնե՛ր դու աղքատին ցա՛նա կ ցել  
 'ի մարմնացեալ բանէն ուսեալ կարեկ ցել  
 որ էջ յերկնից՝ բնուե՛ մերց հաղըք դել  
 դմեզ 'ի կրթեալ իւր աղքատացն ողոր միլ
- 48 Մի ասեր թէ պատժեմ՝ ինձէն զթ շնա մին,  
 զի դատաւոր արդարադատ կայ յեր կին,  
 մի տխորժե՛ր փարթաման ալ լիո զին,  
 կամ փափկանալ փառաւորել ըննա ճին
- 49 Խորքքը՛ն քեզ եղծանելէք թո՛ւեա ցին,  
 միայն անհղժ համարեա՛ դու դքո հո դին  
 'ի մեռելոց վերաց մի՛ ինչ ողբաս ցես,  
 զի հասարակ է ճանապարհն յոր դի մես
- 50 Ի՛քդ երանեալ միայն դու զայն դիտաա ցես,  
 թէ ժամանեալ յիզըն բարի զք տես ցես  
 ըզմեղաւորն՝ և մի զաղքատըն լաց ցես,  
 որ զմինն յըն չից, զմինն՝ ի բուրջն զուրկ զիտես
- 51 Օ՛ր մեղաւորն պժմէն առնու զոր ցան կաց,  
 բարւոյն փոխան եթէ աստէն ինչ զորժ եաց  
 իսկ աղքատիկն որ յսփոփմանց զուրկ մընաց,  
 անդէն արժան լինի անդին սլուա կայ
- 52 Ի՛ու հեզնելով ծաղըր արա զայս կին ցաղ,  
 որ անո՛ւց պէս միշտ հոլովի անյա պաղ  
 և ըզգուշ լի՛ր դու 'ի զըրոյն որ ա ճաղ  
 անկանողին նի՛ր հեցողի շար ըզ բաղ
- 53 Ի՛նդ այ բազում խոսեա՛ աղօ թիւք,  
 և լք մարդկան սակաւախօս լի բա նիւք  
 բաց յերկոսեան լի՛ր դու կրթեալ օրի նոք,  
 զի բանք քո միշտ համեղք իցեն լի օգ տիւք

- 54 Լ'րտասուքն է ներ աղօթից բազա նի,  
որբիչ մեղաց՝ քրտանց փրկչին ընտա նի  
Թէ արտասուճես ներ աղօթից քոց բա նի,  
յիշեա՛ գժասն է՛րն՝ աոցեա լիով գերա նի:
- 55 Օրաճորաց՝ ի կեանս այս մի՛ երա ներ,  
Թէ հզօրք են դու յայն մի ինչ նըկա տեր:  
քանզի հզօրք հարցս փորձին գեր՝ ի վեր,  
սասաիկ ըմպեն զդան հարուճածոց կարե վեր:
- 56 Պարա և արժանէր զսասակել ազա մոյ,  
և մեք սքնեալ յօրէնս էին անխը նաց  
ըզհատուցու մըն շահէտք սակս նո ըոց,  
անշարժ կացեալ՝ ի դրախտին աղի նաց:
- 57 Հարկաճոր էր մօքն եճոցի վըտան գել,  
ժտոանդակցաջըն բօթալի սուգ բերել:  
զի մեք վշտայըն կամե լով համե՛ր բել,  
փոխեալ զանէճքն՝ ի յօրհնու թի անար գել:
- 58 Որով կամի ասել սքն ոսկիա բան,  
Թէ ոչ էր պարա գլխոյն կնոջ գու ներ բան:  
զի այր քաջ է հոգին մարդոյ բանա կան,  
Թոյլ և մեղկեալ մարմինն իբրև իգա կան:
- 59 Ուստի հոգին թէ ժըրանայ՝ ի բա ըիս,  
և ոչ թողու զմարմինն երթալ՝ ի չա ըիս:  
զիւր և մարմնոյն հոգայ ջանիճ ըզկա ըիս,  
զորոց նմանըն տեսանեմք յաղօ ըիս:
- 60 ՚Ի գործըս քո իմաստութե՛ն ճըրա գաճ,  
վարիւր դու միշտ լուսաճորման ազա գաճ:  
զի թէ չար ինչ էանց չե քեզ կամ՝ թէ լաճ,  
տեսանիցես այն զուտ լուսոյն հոցե լեաճ:

- 61 Վաստեցուք մեք զանձինըս մեր վեօդ տի,  
 և դատաւորն չէ մեզ սիրով շուտ հաշ տի.  
 քանզի խնդայ մինչ տեսանէ հաճա տի,  
 դրեալն մեզայ ցրոճեալ 'ի մէնջ անհե տի.
- 62 Եթէ դորձեմք ինչ աղտեղի նա ցա էի,  
 թէ լռանա ք զհոգիս խնդայ յիրա էի.  
 զի ոչք զհանդերձ կամին պահել 'ի պատ ոճի,  
 յաղաոյ մաքրենն տան 'ի սապատ գրա էի.
- 63 Եւտիք զյացանիլ վիճց հոգւոցն բուժեցուք  
 զի մի յետոյ անշահաբար դուժես ցուք.  
 զմեր ախտացել հոգին պատժօք տուժեցուք  
 դառնն դեղոյն համբերու թի՛ ժուժես ցուք.
- 64 Վեց կապիալքնն դժոճարուճ ընթա նան,  
 այսոյս և որք ունայն կենօքս յօրա նան.  
 զբարին դորձել յոյժ դժոճարուճ կարե նան,  
 թէ և կամին և հոգւով չտի ինչ ջա նան.
- 65 Պարտ է ատել և միշտ դարչել 'ի մե ղաց,  
 յատեցմանէն թէ և վրտանգ գայ կե նաց.  
 զի այն վրտանգ՝ զակըն բանաց ըզ՛լը տաց,  
 տոնէ ըզմարդ արթուն զգոյշ աչք 'ի բաց:
- 66 Օղջացողին դեքըն լինին հակա ոակ,  
 պէսպէս գանիւք առնեն ըզնա խացտա ոակ.  
 բայց 'ի քաջաց լինին նորա խիւտ ա ոակ,  
 այլ ոչ դառնան անգամ մի այլ յայն ծու ղակ.
- 67 Եւ մեղաւոր՝ որ ոչ ըզմեղս ատի ցէ,  
 դատապարտեալ զինքըն այնու ծանի ցէ.  
 թէ և արդար և 'ի մեղաց նք ի ցէ,  
 ոչ ատելով զինքըն գործօղ գիտատ ցէ.

- 68 Ո՛հ թէ որ որ ոչ ասելով մեղան չէ,  
 վայ գործողին թէ զինչ ասել բարբան ջէ.  
 որ թարց սիրոց ուն պղինձ զողան ջէ,  
 կամ դիշակեր աղաւանց պէս կարկան ջէ.
- 69 Ո՛ր որ յընկեր իւր մեղանչէ դու ը  
 որ լազըն քեզ 'ի մեղանչելո արագ գա',  
 զի ամէնքս եմք պտրաուց մեղաց ենթա կաց,  
 և բարկութենն նոյնիւթ ճառար կայ.
- 70 Ո՛ր զգլորեալն եթէ կամիս որ կանգ նես,  
 ըղմողս քո նմա զէտ վէրք յայտնի ցես.  
 զի հասարակ բժշկանոց շինես ցես,  
 զսոյն և ըրքեզ՝ դեղոյ կարօա դու ցուց ցես.
- 71 Եթէ ասել և կամ գործել ինչ ջա նաս,  
 թէ և փոքր են յանցանքդ 'ի յոր յօրա նաս.  
 զպիտասխանին պատրաստ արա՛ թէ զինչ տաս,  
 որ որջախոհ դու երկիւղիւնն այն մը նաս.
- 72 Վու՛ր 'ի մեղաքըն տանջանաց միշտ եր կիր,  
 և յամօթոյն մեղոց յաճէտ ընկրր կիր.  
 զի անչտի սանձ են յանցողաց այս երկ իր,  
 որք տան հայիւ գետնակորեալ 'ի յեր կիր.
- 73 Ընդհերձելոց բարիքն յոլով անբաճ են,  
 յոյժ գեղեցիկ և հեշտս լիք անցաճ են.  
 այլ սուտ կենացս որ զմեզ գերեն գրքա՛ ճեն,  
 զէտ պղպձակ՝ ծուխ և վերաց շարաճ են.
- 74 Մի սերմաներ դու ըզար խոտ խուզեր լի,  
 մերձէ ամառն և փուշ մեղոց կարգեր լի.  
 իսկ թէ թողուս դառնայ 'ի նիւթ կիզեր լի,  
 ոցրէ զմարմինդ չ հոգւոց քոյ նազեր լի.

- 75 Արդ կեղծաւոր է կենցաղոյս հեշտու թի,  
 յաւել ըստաց նանիր սորին մեծու թի.  
 փոքր ինչ համբեր և տեսցես զիւր գարշուի,  
 զխտորն ցամաք զթարշտամ լոյն դեղնու թի.
- 76 Յամէն չար գործ զինէ զինքըն սատա նայ,  
 և զոր ոք զէն առեալ ինքեան ըստա նայ.  
 յայնքս դիմէ յոյժ չարաչար անիր նայ,  
 սոյ կատու ինչ չ մըկանց զոր որ սայ.
- 77 Ըթ շնամին կամի՞ս առնել դու աը կար,  
 զթևըս մեղուին թէսկէտ և է օգտա կար.  
 խիտ պարուրեալ թոչման լիցի նա ան կար,  
 տպա թէ խաղ սրա՛ գայն ձագ ապի կոր.
- 78 Ըբարբշտին վայ և եզուկ բիւր ան դամ,  
 յորժամ համայնք լուսաւորին յարա ժամ.  
 նա խաւարի ինքըն զէտ կոյր ճանրզ գամ,  
 դատաւորին տայ զոր չուծի և մի գամ.
- 79 Ըյր մի պըղերգ որ զքանքարն է թաղ եալ.  
 գործ յածելոյ զայն որ ՚ի բաց է թող եալ.  
 ունելոյ զայն՝ իբր չունող է եղ եալ,  
 ՚ի բաց բաւնան գործուլութի է դաղ եալ.
- 80 Այն և եզուկ մեղաւորին անզրղ ջի,  
 գատաւորին խրոսի գընայ առա ջի.  
 յորմէ տոճեալ շնորհն ՚ի բաց պահան ջի,  
 և մերկացեալ ՚ի հուրն անշէջ միշտ տան ջի.
- 81 Այն զաւելին ստացողին ճընչե զի,  
 ընչեզուլութիքն ՚ինրմանէ տան տե զի,  
 ՚ի հուրն անշէջ մեծատան պէս ետե զի,  
 ցրուի յերես հողմաց սոյ մըղե զի.

82 Այն և եղուկ ամբարտաճան մարդոյն միշտ,  
 երբ թաղեացի՝ յանկողնի հողն իբր 'ի խիշտ.  
 յայն ժամեացէ թէ զինչ էր ինքն ամբարիշտ,  
 և յոր պատժոց՝ պատիժ անկան 'ի շար վիշտ:

83 Այն և եղուկ՝ բողոսի ին՝ անվախ Դան,  
 զի աղտեղէ՝ զի նստցակ ան պատմու  
 ոչ մտանէ յարքացու թէ իբր Դան,  
 ձուճողի երալ ոնք քահանա կարկա Դան

84 Այն արբեցող՝ թշնամանիչ վատ աշտանց,  
 ի սպանողս 'ի հուր անկցին՝ որ ան անց.  
 ոչ են մարդիկ՝ և ոչ տանջին ի մարդ Կանց,  
 դե են խեղաք՝ վիճակակցին և եր Կանց:

85 Փափկացելաց՝ նմանապէս վայտա լի,  
 զէտ զոճարակ պարտին ի խոտ իւղա լի.  
 որ գեհնոյն ինին յարմար արե լի,  
 յսպանդ անին՝ շղթացակապ գերե լի:

86 Երանի որ՝ զնեղ Դանապարհ միշտ գը նայ,  
 պտակազգեստ՝ նա 'ի յերկինս ընթա նայ.  
 երանի որ՝ հեշտու թի ոչ յորա նայ,  
 'ի մեծ մարտին՝ զդեւըն կոխէ անիը նայ:

87 Երանի որ՝ մարութ կենօք պատա զի,  
 չար ցանկու թեց՝ ոչ տայ երբէք ըղտե զի.  
 անկեղծ սիրող առ 'ի բարին ըղտա զի.  
 դատէ զաշխարհ՝ ճոզ դատի յորն ահե զի:

88 Երանի որ՝ ըզբարձրագոյն վարս ու նի,  
 և զինքըն ցած չնչին նոճասա վարկա նի.  
 զի այնպիսին՝ նրմանող է յիսու որ,  
 աթուակից՝ յետոյ նըմին եղա նի:

- 89 Լ՛ըրանի որ՝ ՚ի սիրտ լեզուին ունի ցի,  
 զորէնս էին՝ և յամէն ուր խոկաս ցի,  
 զի այնպիսին ՚ի խորան տն հանգի ցի,  
 վայելու թի՛ տն այ բերկրես ցի:
- 90 Լ՛ըրանի որ՝ զգործըս բարիս բազմա ցոցց,  
 յորն ահեղին ըղբարե խօս շատա ցոցց  
 ուր զբանըս սոսկ զէտ սուա վկայս տար փոխոցց  
 զգործըս բարիս՝ թաղիւ՛ աճ՛նեալ նա եցոցց
- 91 Լ՛ըրանի որ՝ ապախտ չարար զբարին գործ,  
 ՚ի դատողին՝ հեծանոցէ կայ ան փորձ,  
 խաչին յենեալ՝ մնայ անշարժ և ան կործ,  
 ոչ ճը՛ճը՛ճի՛ զէտ պատանւոյն սցնմիկ ճորձ:
- 92 Լ՛ըրանի որ՝ զգործըս բարիս զարդա ըէ,  
 նախ քան զվառ իլ՝ անշէջ հըրոյն յարդա ըէ,  
 որով քննի՛ թէ ոք սբ և արդար է,  
 և ոչ խըռի՛՛ որ այրեցման յարմար է:
- 93 Լ՛ըրանի որ՝ ՚ի կեանքն անեղծ այն փու թոյ,  
 զոր այս բարեց՝ բարձել յինքեան ընթանոյ,  
 զի մերձակայս նոր սկսեալ վերջա նայ,  
 ապականի՛ ՛՛ ՚ի մահ ձգեալ հընա նայ:
- 94 Լ՛ըրանի որ՝ ցրո՛՛է զվատթարս ՚ի տըղ մի,  
 և մաքրապէս դաաաւորին մերձ բազ մի,  
 վախճան բանիս, զոգիդ անփոյթ առներ մի,  
 զի հանգերձեալ՝ խառնիս յանմահն երա մի:





Եւ ընկերացոսն՝ Պատժուա իւսարանն արարակն .  
 Որանս շարեալ ՚ի Յանիբ Լճաբան իռչեցեալ Պատրի  
 արքէ Ասորունքն ուսուցեալ :



## ՏԱՅԵԼՈՎ ԻՄ ԴՊՐԴԵՐ

Գուժիս մարմնաւոր հարցդ ՚ի խրատել  
 զորդեակն ձեր, (որ մանաւանդ զուք ինքնին կա  
 րօս էք խրատու.) վնց կամեցայ գձեր պարսքն հա  
 տուցանել . ոնց զի զուք և ես՝ ազատք ելիցոք ՚ի  
 դատապարտութի յանգգամիլն մանկանց : Օայս  
 ստորակա կարճ վանկիւք զիւր սերտեցման պատ  
 ճառաւ, յի սրգուոյ ոտիւքն շարագրեցի : Անց զի  
 զուք հարբդ սովաւ ճանաչիցէք զանցեալ ժամա  
 նակին ձերոյ անսանձ և անպէտ և չ վայր շարժ  
 մունան . և զղջացեալ վասն յրնդունայն անցուցա  
 նելոյ զկեանս ձեր . գոնէ սովաւ խրատիցէք զորդ  
 եակս ձեր իբր վարժուցիչ խժանաւ և իբր կամ  
 նասացիւ զկեղեունս մնլութեց յորդուոյ ձերոյ  
 թօթ ափելով . և իբր խարտոցսւ զժանկս նոցա  
 մաքրելով : Ար ոչ թէ վասն խնց պարճանաց,  
 այլ զի գոնէ մանկունքն ձեր սովաւ մասնաւորա  
 բար կրթիցին ՚ի կրօնս անպաշտութե, և ՚ի քա  
 դա

դաքական վարո. ես հարկեմ և պատուիրեմ հա-  
 մայնից զգաւախ ձեր ուսուցանողաց թէ քահա-  
 նայից, և թէ դպրատեսաց, և դուք և ս աղաչե-  
 ցէք զնոսա, զի զկնի ընթերցմանս պազմոսին, զսցս  
 տայէն սերսել, և բերան առնուչ մանկանց ձե-  
 րոց. որ եթէ և դուք հեռեկցիք այս խրատական  
 տեսարակիս, կարէք իմանալ թէ անցել ժամանակն  
 ձեր և նարդենոյս յորում կայք. ընդունայն և  
 ամարդօրէն, և ստուծերացէս իցեն անցիալք. ուս  
 տի կատարելոցդ զբանս Սահերբրանին ետու վար  
 ժիչ կրթութի բարուց, և զայս՝ մանկանց ձերոց  
 և ձեզ մանկաբար շարժողացդ. Օր անմեղա-  
 դիր առնելով զմերս համարձակութի՝ սղջ լերուք  
 ՚ի տէր:

Երազրեցան արդեամբ յորդ որոզի սորին՝ հայ-  
 րապատիւ Վասպար սեբաստեն ցաւազար Վսպրի-  
 ռճղզ Փետրվարի մին ՚ի սբ Լճածին, ՚ի Պատրի-  
 տրքարանի մերում:





**Ք** ԱՆՈՒԿ ՅԻՇԵՐ՝  
 զոր ծննդ *եան,*  
 որպէս վայել՝ կահանա *կան.*  
 ծընար յայնժամ՝ լացողս *կան,*  
 թէ անկայ ես՝ յաշխարհ խո *տան:*  
**Ո**րպէս ազաթն՝ ոյն նախնա *կան,*  
 իբր յարգանտէն՝ ազինա *կան.*  
 եզեալ յաշխարհս՝ թափառա *կան,*  
 վայ տայր անձին՝ իւր լալա *կան:*  
**Օ**անիր զայս կետն՝ տեղի զղջ *ման,*  
 ձոր արտասուճաց՝ և հառաչ *ման.*  
 և ոչ տեղի՝ ծիծաղեց *ման,*  
 զի անդէն դայ՝ վայն ողբաց *ման:*  
**Մ**ինչ էր ազամ՝ յանմեղու *թէ,*  
 ունէր մաքուր՝ զիւր խրղճիք *տան.*  
 ՚ի դըրախտին՝ այն փափկու *թէ,*  
 ո՞նչ ճեմէր՝ թարց տրամու *թէ:*  
**Ը**յլ նրբ մեղսճ՝ յիմարա *կան,*  
 փառս ստանալ՝ անեղծա *կան.*  
 կորոյս զունեալքն սեպհա *կան,*  
 և զոր չունէր՝ չեղև ար *ժան:*

Մանկի աղամ՝ տխր ման	կան,
մի ազահեր՝ դու զըրա	ջան.
լեր աշակերտ՝ գիմկրիա	եան,
ղերօք կինն՝ ց՝ լեր ծաղրա	ճան:
Մուտ 'ի յայգիղ՝ անմղու	թէ,
լեր այգեկու թ՝ հաւաքա	կան.
յամէն ծաղկանց՝ և մրդա	կան,
հիւսեալ պակ՝ քեզ հոգե	կան.
Դու մինչ էիր՝ յանմղու	թէ,
զպիտակ կաթ ըն մայրա	կան.
ջամբէիր քեզ՝ սընընդա	կան,
'ի նշանակ՝ քո մաքրու	թէ.
Օ այն կերակուր՝ բարացա	կան,
ը զմաքուր կեանն՝ անմղա	կան.
քեզ առ կեցիլ՝ սընընդա	կան,
գունով վայել զու կաթնա	կան.
Ղաամ՝ ճեւա՝ որք զմիզ ծը	նան,
որքան էին՝ յանմղու	թէ.
մաքուր պողովքն՝ աղինա	կան,
սընանէին՝ հրեշտակա	նման:
Բայց երբ եղին՝ արտաքսա	կան,
քրտամբ ուսել՝ զհաց ասա	ցան.
զոր ծել դերկիր՝ ուսաի ա	ռան,
վըւց եղին՝ տատասկա	ցան:
Տարիդ եօթնեակ՝ յարմար ուս	ման
է եղանակ՝ իբրու գար	նան
անտի ըսկիզբն՝ արա վարժ	ման
զի իցես դու՝ հասուն յաշ	նան:

Յորժամ երթամ՝ ՚ի դպրա	տան,
կարծիր գրնալ՝ ՚ի բուրա	տան.
կուտեւ զծաղիկ՝ դու զանա	զան,
առնել պրսակ՝ քոյդ գագա	թան:
Եր աղեքսանդրո փելիս	եան,
որ մշտ ՚ի խաղս՝ ոլումա	կան.
զինչ թագ առնէր՝ նա յաղթա	կան,
ընծայէր հօրն՝ առ իժ ցնծ	ման:
Զիւսեա դու քեզ՝ զայն պատմու	ճան,
զէտ գեղեցիկն՝ յօսեփ ման	կան.
անկ դու զծաղիկունքս զանա	զան,
ըզբարի վարս՝ և զջան ուս	ման:
Յորժամ երթամ՝ ՚ի վարժա	բան,
մի ուտելոյ արասցես	ջան.
միտդ հայելի է ջնջա	կան,
գործչանայ՝ նրսեմա	կան:
Կանխեա ուրախ՝ ՚ի դպրա	տան,
քան յըբօսանս՝ ունայնա	կան,
զսեամբս մնից՝ տան կրթու	թե,
մաշեացեն սոք՝ քո յընթաց	ման:
Ըմէն նրման՝ սիրէ զնր	ման,
թէ իցեն անդ՝ ՚ի դպրա	տան.
անմեղ մանկանց՝ որք քեզ նք	ման,
դու լեր նոցա՝ ընտելա	կան.
Եթէ իցէ՝ անդ ծաղրա	բան,
և անըզգամ՝ ոք ապեր	ջան.
իբրև յօճէ՝ ցուրտ դիմա	կան,
փախիլք կամօք՝ ինչ տեղա	կան:

Յիսուս ամօքն՝ երկոտա	սան,
քեզ հայելի՛ն է ցուցա	կան
թէ պէտ գիտէր՝ զամենայն	բան,
հարցանէր զէտ՝ կարօտա	կան:
Նասակ քո քեզ՝ խրատա	կան,
թէ նախ հարցման՝ ես պարտա	կան:
ապա տալոյ՝ ըզպատաս	խան,
եթէ դիտես՝ թէ զինչ հար	ցան:
Վնաս դու զէտ՝ վաճառա	կան,
մրտացդ ըն իւր՝ զընեւ ըզ	բան
ջանս խրրիտ՝ առնել ուս	ման,
ն լի բարեօք՝ դառնալ ՚ի	տան:
Նայր քո և մայրդ՝ ուրախա	կան,
խնդասցեն միշտ՝ ՚ի քոյդ վարժ	ման:
որպէս յիսուս՝ էր դոհա	բան,
զաշակերտացըն՝ կրթեց	ման:
Մենչ է հասակ՝ քո մանկա	կան,
է ընդունակ՝ կնքոյ տըս	ման:
կամ նորատունկ՝ իբրու Ֆի	տան,
վերուզղիլի՝ նոճեաց նը	ման:
Եր դու տեղի՛ բարւոյ տըս	ման,
նոճ ուղղածն բարձրադիտ	ման
զի մի յետոյ՝ իցես զուր	ջան,
թէ հակիցիս՝ ՚ի չար կող	ման:
Նարց վարժողիդ՝ խոնարհա	կան,
զի՛նչ է ան՝ մեր էա	կան:
ասասցէ քեզ՝ նա է	միացն,
ստեղծող դոյից՝ խնամա	կան:

Ծանիր զաշխարհ՝ էոր 'ի մէջ	կան,
ոչ են յառաջ՝ քան զյաւելի	տեան.
ուրեմբն գոյ՝ մի տէր	միայն,
ժամուց հաստիչ՝ էորք 'լինը	մայն:
Համայն էակք՝ որ եղա	կան,
ոչ են ինքեանց՝ պատճառ սկս	ման.
որպէս գրետնքն՝ պրբենա	կան,
գրբին ձեռամբ՝ վարժողա	կան.
Եւ յապէս համայն՝ ըստեղծա	կան,
կարօտի միշտ՝ իւր ըսկրղ	քան.
այն է անձն՝ ըհանրա	կան,
անեղ գոլով՝ առնէ զհա	մայն:
Եւ խարհս ե որ՝ 'ի միջի	կան,
ոչ են ինքեանց՝ պատճառ ե	քան.
ուրեմբն գոյ՝ մի անձախ	ձան,
ըսկիզբն հանուրց՝ թարց ըսկղ	քան:
Հարց դու անձ՝ ում է նը	ման,
այն է որում՝ ոչ գոյ նը	ման.
որքան անոյչ՝ գեղեցիկք	կան,
նոցա նա է՝ արարչա	կան:
Տես զարեգակն՝ արփիա	կան,
յոյժ գեղեցիկ՝ յիւրում՝ ծագ	ման.
զաստեղա երկնից՝ զէտ ծաղկա	ցան,
ղերկնից կամարն՝ այն լայնա	կան:
Նքա թէ են՝ ստեղծա	կան.
գոլով բարեք՝ գեղեցիա	կան.
նոցա պատճառն՝ արարչա	կան,
որքան շարի՝ է սարգա	կան:

- Մ ու ա 'ի պարտէզ՝ մի տրնկա  
 Համայն ծաղկանց՝ ընդունա  
 աես զարեգակն՝ որ ջուցա  
 նոցա գունոցն զանա
- Արպէս որ բլու՝ տրեգա  
 տայ քեզ զխմաց՝ գունոց ծաղ  
 այն մեր անձն՝ որ աննը  
 արարիչ է՝ արեգա
- Վ յս երկինքս որ քողոց Ի ը  
 ծաղկեալ աստղոք՝ է փայլա  
 ունի յինքեան՝ իմացա  
 զակնէր պայծառ՝ հրեշտակա
- Վ յլ թէ իրաց՝ մի պահա  
 այ՛քան գեղով՝ է պատուա  
 պահեցնալ իրն՝ 'ի յայն ա  
 ո՛րքան գեղով՝ է փայլա
- Վ յնք որ այնքան՝ են պատուա  
 արարչին մեր՝ 'ի պաշտոն  
 իմա դու զայն՝ յոյժ աննը  
 այնց գեղեցկաց՝ տէր և իշ
- Եթէ հարցցես՝ ըզթիւն որ  
 մի է միայն՝ ոչ բազմա  
 որ ունի միտ՝ բան և հո  
 մի կատարեալ՝ 'ի յերես
- Վ ո դու 'ի ձեռքդ՝ ըզմի շու  
 հատով գունով՝ որ զանա  
 բոց մի ծաղիկ՝ են երեք  
 պատէս և հայր՝ հոգին և

կան,  
 կան.  
 կան,  
 զան.  
 կան,  
 կան.  
 ման,  
 կան  
 ման,  
 կան.  
 կան,  
 կան.  
 բան,  
 կան.  
 ման,  
 կան.  
 կան.  
 ման,  
 խան.  
 բան,  
 կան.  
 զի,  
 եան.  
 շան,  
 զան.  
 եան,  
 բան.



Հայրն է նրանն՝ արեգա  
 լոյսն և իւր տապըն ջերմա  
 լոյսն է ծընունդ՝ մտաց և  
 տապն է հոգին՝ պարզ անձնա  
 Ռաբէս արեն՝ յիւրում ծաղ  
 ասի ծնանիլ՝ անտապ  
 տապըն բղիւիլ՝ անդրաւա  
 սոքօք իմա՝ զմինն երեք  
 Բարին է միշտ՝ հաղորդա  
 ցնքան յաճէտ՝ ըստ զօրու  
 իսկ ան է՝ անհունա  
 անհուն ծնանի՝ զբանն էա  
 Աչ ըստ բանից՝ մեր ցնդա  
 և՛ ի մըոաց՝ բաժանա  
 այլ որպէս լոյս՝ արեգա  
 մշտած ընունդ՝ և անձնա  
 Հայրն որ աղբււր՝ է բարու  
 զանհուն բարի՝ մի անձնա  
 բղիւէ զէա տապ՝ արեգա  
 զհոգին անձ՝ գեա բարու  
 Օրըս բողբոջ՝ լոյս դէրարի  
 արիտապեանն՝ աստուածա  
 կուէ զորդին՝ որ է հօր  
 նա և զհոգին՝ քրէա  
 Առամիցս՝ միակա  
 միակ կամօք՝ և հաճու  
 միջին անձն որ՝ որդի և  
 էջ ՛ի յարգանտ՝ սուրբ մայրա

կան,  
 կան  
 բան,  
 կան,  
 ման,  
 կան.  
 կան,  
 եան.  
 կան,  
 ԹԵ.  
 կան,  
 կան,  
 կան,  
 կան,  
 կան,  
 ԹԵ,  
 կան.  
 կան,  
 ԹԵ.  
 եան,  
 բան.  
 բան,  
 կան.  
 մեան,  
 ԹԵ.  
 բան,  
 կան.  
 կան.

Նառ գրնու թիւն՝ մեր մարդկու	ԹԵ,
զհոգի մարմին՝ զմիտ բանա	կան.
բաց ՚ի մեղաց՝ զայլըս հա	մայն,
զերկիրդ ըցաւ՝ զկիր տրամու	ԹՆ.
Վատկեր հոգի՞ տիպ բանա	կան.
չունելով գին՝ զայլ ինչ ար	ժան.
նախատրային՝ եղև կո	բօտ,
արժան գրնոց՝ իւր փրկու	ԹԵ.
Օյս քեզ մանուկ՝ նիւթ կրթու	ԹԵ,
սահաւճ ետու՝ առ ի՞նչ վարժ	ման.
զոր թէ առցես՝ դու յիմաց	ման,
է այլոցն իցես՝ ընդունա	բան:
Եր գու մըջիւն՝ գործունա	կան,
յամարացնի՝ քում՝ մանկու	ԹԵ.
հաւարելով՝ գպիտս ճրմ՝	ռան,
յապրուսա կեանայրք ձերու	ԹԵ:
Եր ե մեղու՝ դու ժրտ	չան,
հաւարելով՝ ըրքապրք	ման.
՚իլաւ ծաղկանց՝ արք զանա	զան.
՚իւր գրնոց՝ զիմաստից	բան.
Գործըն մեղունաց՝ պարկեշտա	կան.
զաճու մե առնեն՝ միշտ կուսա	կան.
խկ գործ նոցին՝ արքունա	կան,
Թագաւորաց՝ կերման ար	ժան:
Մանուկ դու լեր՝ պարկեշտա	բան,
բզգործդ արա՝ դու կուսա	կան.
զի Թագաւորն՝ երկնից ար	քայն,
հաղորդեսցի՝ քոյդ սրբու	ԹԵ.

Մանուկ տիօք՝ լեր դու նը	ման,
տեսան յի՛ անմեղ ման	կան.
որ իւղ և մեղրը քաղցրու	կան,
ուտէր 'ի տխր' իւր մաքրու	թէ.
Օ իւղն 'ի նրչան' ի. բ. դթու	թէ,
զմեղր 'ի նրչան' իմաստու	թէ.
անարգելով՝ զբան չարու	թէ,
ընտրէր գրարին՝ որ պատուէա	կան:
Վա էր շրթամբն՝ յոյժ քաղցրա	բան,
վարուք կտփնեայ՝ և մաքրա	կան.
դորէնս էին՝ զիրաւանց	բան,
'ի սուրբ լիզուէին՝ կրքեր յինք	եան,
Բժք դոյլով՝ երկոտա	սան,
բնդ վարդապետս՝ տաճարին	տան.
օրինաւոր՝ է իրաւա	բան,
աանէր նոցա՝ քալատա	խան:
Յօրինակէդ՝ առ բան վարժ	ման,
գործովդ անրիժ՝ և մաքրա	ջան.
զլեզուդ արա՛ ակն օրհնու	թէ,
և մի՛ գործէք՝ հայհոյու	թէ.
Արդեքն յուղայ՝ էր՝ և օ.	նան,
'ի տխ իւրեանց՝ խակ մանկու	թէ.
հեռեկելով՝ խորդ չարու	թէ,
անկան 'ի կարթ՝ դառնն մահ	սէան.
Արդեքն հեղեայ՝ դառն և դա	ժան,
որք բղերրաա՝ հօրն ոչ լու՛	ան.
նչ միայն չար՝ մահո՛ւամբ մե	սան,
և հօտի տեսան՝ առ իթ անկ	ման:

<b>Տ</b> ապանակին՝ սյլ և վար	ման,
եղեն պատճառ՝ չար գերեց	ման.
ուստի նարդեանս՝ և յաճիւ	եան,
կոչին որդիք՝ խեռ և դա	ժան.
<b>Ի</b> նչ որ մանուկ՝ զգիսրուածոյք	բան.
որ մէկ արդայ՝ տխօք ման	կան.
հետե եցա՛ն՝ շատ չարու	թէ,
զմահ իւր արար՝ նախաժա	ման
<b>Ե</b> րբ որ մեռա՛ն՝ գէմբըն իւր	եան
ալեօք ցուցան՝ խոր ծերու	թէ.
զոր մինչ տեսողքն՝ ըսբանչա	ցան.
հրեշտակն ելոյ՛ծ՝ զտարակու	սան.
<b>Մ</b> ի զարմանայք՝ որդիք մարդ	կան
եթէ վասն է՛ր՝ պսք դիպե	ցան.
զի թէ մանուկս ունէր լա՛ն	ջան.
ժամանեալ էր՝ խոր ծերու	թէ.
<b>Ը.</b> և իւր չարիքն՝ անբանա	կան.
վաղվաղեցին զօրքն՝ մահ	ուն.
և դու զպս լուր՝ կաց ՚ի դող.	ման
զի մի լիցիս՝ և դու նը	ման.
<b>Ս</b> անկանց ոմանց՝ չար երա	խան.
բեթէլացւոց՝ որք ասա	ցան.
բանըս ծագու՛ և կատակ	ման
առ եղեսէ՛ լիրբ խօսե	ցան.
<b>Յ</b> երկուց արջոց՝ պատառե	ցան.
զի արջոյ պէս՝ կատաղե	ցան.
մի բանին սակըս անի՛ծ	ման,
քառսունք թո՛նով՝ սատակե	ցան

Աղքատի սիրտն՝ է խղճա  
 զէտ ապակի՝ դիւր բեկա  
 եթէ բեկցես՝ մասամբ որ  
 ոուր լինին քեզ՝ մասունքն հա  
 Վամ թէ սիրտն է՝ ճրագ՝ ի վառ  
 և դու թիթեղ՝ մի դրրա  
 որ թէ ջանաս՝ նորին շիջ  
 անկեալ սյրիս՝ կեղոզա  
 Սքուր լեզունէն՝ անաղտա  
 ովսաննային լեր՝ պատմա  
 զի սյդ լեզունէն՝ ետ պարտա  
 զսնձ գովել՝ արժանա  
 Սամուէլի սրբոյ՝ ման  
 լեր հետեօղ՝ նրմանա  
 հեղեօց պատուօղ՝ թէ և խո  
 բանիցն անսայր՝ հնազանդա  
 Ա որ յերկնից՝ մինչ եղև  
 ով սամուէլ՝ ծառայ իմ  
 խօսիք ասաց՝ տէր պատու  
 զի լուրիցէ՝ ծառայդ խո  
 Եւ թէ ՚ի քէն՝ հարցցին ըզ  
 սամուէլի պէս՝ տներ պատաս  
 թէ հայր քո մայր՝ էօտարա  
 կամ վարժապետ՝ քո պատու  
 Եր պարզամիտ՝ աղանձա  
 և ողջախօս՝ տատրակա  
 օձոց հանգոյն՝ խոհեմա  
 քո հաւատոյ՝ գլխոյդ պահ

կան,  
 կան.  
 քան,  
 մայն.  
 ման,  
 ջան.  
 ման,  
 կան  
 կան,  
 քան.  
 կան,  
 կան.  
 կան.  
 կան.  
 տան,  
 կան.  
 ձոյն,  
 տան.  
 կան,  
 տան.  
 քան,  
 խան.  
 կան,  
 կան.  
 կան,  
 նման.  
 կան,  
 պան.

Օ ի քի՛ փրկչին՝ զբո	կան
արժան լիցիս՝ դու բազմեց	ման
ըստ անազգեացքն իգնատ	եան
գգոճեալ բազկօքն՝ այն տերուն	եան
Արթէ՛ զկալի՛ քեզ օր մահ	ուն
որով ճընօղք քո կըսուր	ճան
ասիցէ տէրըն հանրա	կան
Թոյլ տուց դալ յիս՝ այդ սուրբ ման	կան
Մի՛ արդեւուք՝ զիմի սիրա	կան
զիմ՝ սրբութեա՛ ըշտեմա	բան
զե սցդսլիսւոյդ պատրաստա	կան
արքայութիւնն՝ է սեփա	կան
Իսկ շատ կենաց՝ Թեղեր ար	ժան
գվարըս մաքուրս և զգիտնա	կան
ջանս՝ առնել՝ քեզ գանձա	բան
ղհոյ իդ համայն՝ բարեաց մա	բան
Հասակդ որքան՝ իցէ յաճ	ման
աճեցո՛ քեզ՝ զիմաստից	բան
փոխան կաթին՝ քոյ մայրա	կան
կաթամբ սընիր՝ իմաստու	թե
Արպէս յո՛ անըն	բան
մանուկն անմեղ՝ և սիրա	կան
ըստ հասակին՝ իւրոյ աճ	ման
յինքեան յայտնէր՝ ըզնորհաց	բան
Սուտեա՛ ՚ի քեզ՝ զհանձար ուս	ման
զէտ ըզկոյժ քար՝ զհուրն ՚ի յինք	եան
որ Թէ լիցի՛ հուր պիտոճա	կան
հարեալ հանեն՝ ՚ի պէտս վառ	ման

Ե՛ւ դու բանի՛ւ Հանձարա	կան,
երբ լնանիս՝ մի խօսի՛ր	զոյն.
մինչ որ հարցեալ՝ երբ՝ ՚ի հար	ման,
տացես ըզկայծ՝ իմաստու	թէ.
Տես զարեգակն՝ արփիա	կան,
որոց լոյսն է՝ յար անխա	փան.
թէ ենթ երկրի՝ և վերնա	կան,
տաց փոխ առ փոխ՝ զլոյս իւրա	կան:
Քեզ յարմար տիպ՝ խոնարհու	թէ,
լինի ինքեամբ՝ ՚ի շրջեց	ման.
՚ի բարձրանսւլ՝ է՛ ՚ի ցածաց	ման,
ոչ մըթանայ՝ ինչ ՚ի ծագ	ման
Որչափ ինիս՝ Հանձարա	բան,
այնչափ կաց դու՝ ՚ի լրուու	թէ.
ղի լուսթիւնն՝ է պատու՛ւ	կան,
բան զանդէպ ինչ՝ բան ճոխա	կան.
Եր աշակերտ՝ պիթագոր	եան,
որ եկելոցն՝ ՚ի դպրա	տան.
հինգ ամ՝ պատուէր՝ տայր լրուու	թէ,
նախ զայն կարծել՝ ուսման ար	ման.
Լուսթիւնն է՝ բան պատու՛ւ	կան
բան զանդէպ խօսքն՝ ունսցնա	կան.
շաք զղջացան՝ թէ խօսե	ցան.
ոչ որ զղջաց՝ ՚ի լրուեց	ման.
Յարխատուէլն՝ որ ճեմա	կան,
հարցին ըզմի՝ տարակու	սան.
յաթէնս վասն էր՝ սիրեն զկարճ	բան,
ասաց՝ զի մերձ է լրուու	թէ.

Արկրտիչ տեառն՝ ՚ի մանկու  
 մինչ ցերեսունն՝ ամ լրա  
 ուսած զարհեստ՝ լուռ կացոս  
 ապա թէ ձայն՝ եղև դոչ  
 Հակառակաց՝ դու ՚ի յատ  
 լուռ կաց իբրու՝ զայր ոք ան  
 մըտօք խոկա՝ զնորա զուր  
 ճոխարան լեր՝ ՚ի յիմաց

Հատախօսելն՝ է իգա  
 որոց կարճ է՝ խելքն իմաց  
 բազմաց բառից՝ կարօտա  
 զմիտսըն յայտնել՝ զոր խոկա

Սենդանիքն որք՝ են գիտնա  
 սակաւախօս՝ ճեն կարճա  
 որպէս օճն է՝ խոհեմա  
 ազոաւն յիմար՝ կարկանջա

Մյն է կարի՝ իմաստնա  
 որ քիչ խօսիւք՝ է պերճա  
 զի մտառ է՝ զբանս յիմաց  
 քան թէ լիզոնաւն՝ արտաբեր

Մյս և յաղօթս՝ է պիտոնա  
 ընդ մաքսողին՝ սրտի բաղխ  
 որ քաւեա՛ զիս՝ յանել մի  
 արդարացաւ՝ նա առ ժա

Փարխեցին՝ ամբարտա  
 որ յաղօթելն՝ էր շատա  
 և աշխարհի՝ մեղադրա  
 դատապարտեալ՝ էջ ՚ի գեհ

թե,  
 կան.

թե,  
 ման,  
 եան,  
 բան.

ջան,  
 ման,  
 կան,  
 ման.

նան,  
 ցան,  
 կան,  
 ձայն.

կան,  
 կան,  
 բան,  
 կան.

ման,  
 ման,  
 կան,  
 ման.

բան,  
 մայն,  
 ճան,  
 բան.

կան,  
 եան.



Նախ դու զնձ՝ գերադրա	կան,
բանիւք պատուենս՝ վեմա	կան.
մի՛ նայիր յոճըն՝ ճոխա	կան,
պլ որ՝ ի կերպն՝ հաճոյա	կան:
Ըրքայու թեան՝ լեր խնդրա	կան,
և իրաննցն՝ արդարու	թե.
և այլքն որ քեզ՝ պիտոյա	կան,
յաւելանան՝ միշտ անխա	փան:
Երկրորդ պատուեն՝ է ծնողա	կան,
որք արարիչ՝ երկրորդ դե	պան.
որով տացի՝ քեզ երկար	կեան,
ասա՝ և յաւէտ՝ յարքայու	թե:
Երրորդ պատուենս՝ զառիթն ուս	ման,
ըզվարժապետ՝ քո կրթու	թե.
որ յետ ծնողաց՝ քոց նախնա	կան,
բարձոք կելոյդ՝ են հոգա	ջան:
Սասրն մտքուր՝ նր կուսու	թե.
ջանս դու միշտ՝ մինչ՝ ի վախ	ճան.
որ թէ հասցես՝ ամուսնու	թե,
առցես պրսակ՝ դու յաղթու	թե.
Ընպէս դու կաց՝ յարդարու	թե,
՝ ի վարս անբիձ՝ է՝ ի սէր կրթ	ման.
որոց ՝ ի կէտ՝ վաճառեց	ման
չամաչիցես՝ զայնս ՝ ի ծախ	ման:
Կամ թէ որդւոցդ՝ ընտանա	կան,
իցես պատկեր՝ հայելա	կան.
որք ՝ ի վարուցդ՝ ամուչես	ցեն,
քան ՝ ի պատուոցդ՝ ծընողա	կան:

Որ ի կայր լինիր՝ դու ՚ի քուժ  
 և օտարաց՝ քաջ տեսա  
 դու ես քանան՝ գիծ քարշա  
 լեր նախ ուղիղ՝ ընչ թիւրա  
 Օր թիւր քանոնն՝ ոչ ուղղա  
 առնէ ըրգիծ՝ երկայնու  
 սոսակ, ս և վարքն՝ անմաքրա  
 ոչ լինի տիպ՝ բարւոյն ցուց  
 Իմաստու թիւն՝ թարց բարու  
 խարէ ու թիւն՝ է մոլե  
 զերկուսն արա՝ գինտ քո ուն  
 կամ երկու աչք՝ տեսողա  
 Թէ մեծանաս՝ փարթամա  
 և չունիցիս՝ գլմաստից  
 ոսկի լմն ես՝ անասնա  
 զէտ այն կրօնցն՝ երընջա  
 Որ ՚ի մարդկանց՝ է գեղա  
 բանի՛ն խրատու՝ որ պերճա  
 Տանդերձ լինի՝ նա տիրա  
 զնովա՛ւ արկեալ՝ վայելա  
 Իսկ որ արդէտ՝ ըանգործնա  
 զէտ աղ անհամ՝ է աղբա  
 կոխան լինի՝ ոտից մարդ  
 Ճանապարհաց՝ տղմց նը  
 Ըոգ տար ուսմանց՝ իմաստու  
 քան թէ ընչից՝ ունայնա  
 նս խամեծար՝ դու արա  
 զէտ սողմոն՝ խոհեմ ար

տան,  
 կան  
 կան  
 կան  
 կան,  
 թե  
 կան,  
 ման  
 թե,  
 կան  
 կան  
 կան,  
 քան  
 կան,  
 կան  
 զան,  
 կան  
 կան  
 կան  
 կան,  
 կան  
 կան  
 ման  
 թե,  
 կան  
 զայն  
 քայն

Աբ խնդրե լով շքնորհ դաս  
քան զմեծու թիւն՝ կորըստա  
եհաս և այնց՝ յողովա  
դիպան անչափ՝ նա մեծու

մ'ն,  
կան.  
կան,  
թե.

Ըրմատ խրատուն՝ է դառնա  
բաց պրաուղն է՝ յոյժ քաղցրա  
թէ նախ ճաշես՝ զսաստ լեղուն  
առնուս յետոյ՝ զհամ քաղցրու

կան,  
կան.  
կան,  
թե.

Այք բարեկամք՝ են նախկնա  
ծընողաց քոց՝ վաղընջա  
մի վայր լքշես՝ յաղքատու  
և ՚ի ժամու՝ տընանկու

կան,  
կան.  
թե.  
թե.

Բանգի թշուառ՝ խարչիկ այս  
ընչեղաց է՝ ընտեբա  
քանի ստինքն՝ է կաթնա  
սիրով ծրծեն՝ փաղաքշա

կեան,  
կան.  
կան,  
կան.

Իսկ թէ ստինքն՝ երաշտա  
բարեաց ամբարք՝ ունայնա  
յայնժամ՝ վարկեն՝ ըզնա խո  
սակըս ըստեանց՝ ցամաքու

նան.  
նան.  
տան,  
թե.

Արդեն է սիրուն՝ թէ փրշա  
մեղուն նոյնպէս՝ թէ խոցթա  
մի զվարդն ատիբ՝ թէ փրշա  
և մի զմեղուն՝ թէ խոցթա

կան,  
կան.  
կան,  
կան.

Օրարեկամին քոյ տառա  
կչախճ չափեա՝ քեզ իւրա  
թէ նա կրբէ՝ մարմնով յին  
դու ՚ի հոգիդ՝ մորմնքա

պան,  
կան.  
քեան,  
կան.

Ըզ վիշտ նորա՝ քեզ սեփհա	կան,
համարիջիր՝ ցաւակցա	կան.
Թէ կարողես լեր օգնա	կան,
ցաւոց նորին՝ պատրուա	բան:
Սի փութացիս՝ ի բան երդ.	ման,
Թէ ե յրտոցդ՝ ինչ պատահ	ման.
զե քեզ դառնայ՝ սովորա	կան,
երդնուլ ի սուտ՝ ինչ զխա	ման:
Ընայես դու լեր՝ ճշմարտա	բան,
մարդ ե լիզուդ՝ լեալ համա	ձայն.
որ բանքդ քո՝ առանց երդ.	ման,
հաւատացման՝ լիցի ար.	ժան:
Թէ ջանացար՝ դու մեծու	Թե,
ի ցանցն անկ ք՝ շար փորձու	Թե.
փշով խոցեալ՝ զքոց խղճիք	տան,
լեալ անհանդիսա՝ ըզբաղա.	կան:
Ըսհավաճա՝ արդիւնա	կան,
է ստացուածքն բաւա	կան.
Թէ որդի ես՝ դու մեծա	տան,
ըզդէմ նորին՝ տես արևրա.	կան:
Սատէ անուեն՝ աղբատու	Թե,
բացց յըզբազմանց՝ ազատա	կան.
յան եղեալ՝ նա սպաա	տան,
յոյս մեծատանն՝ ի դանձի	տան:
Կեր մեծու Թեան՝ ճաղքատու	Թեան,
միջին կեանն է՝ որ բաւա	կան.
մեծն յատկապէս՝ ա՛րարտա	ճան,
աղբատն է սուտ՝ երզրմա	ջան:

Որպէս երկաթն՝ է պատուճա	կան.
քան թէ ոսկին՝ ՚ի ժամ՝ զին	ման.
այսպէս իմաստն՝ ՚ի յայսմիկ	կեան.
քան թէ ըզջան՝ ոսկւոյ կուտ	ման.
Ոչ ձին առանց՝ սանձի վարժ	ման.
ոչ զմեծութիւն՝ թարց գիտու	թեան.
կարես վարել՝ ըստ ուղղու	թեան.
ե ժամանեել՝ ՚ի լաւ վախ	ճան.
Ընչասիրին՝ վատաբախտ	կեան.
զէտ սեղանոց՝ է սրգա	կան.
որ թէ ունի՝ զբարիս հա	մայն.
չունի զոցն որ՝ բախառա	կան.
՚ի մեռելոց՝ մի՛ խնդրեր	բան.
էրնչասիրէն՝ շնորհ ուս	ման.
մեռեալ մարդն է՝ դի անկեճ.	դան.
մեծատունն է՝ ոսկեպար	ճան.
Ըբրահամու՝ պէս մեծա	տան.
նձ զինչ կարէ՝ ասել ինչ	բան.
այր տաղտարն՝ էր հիւրա	կան.
հասարակաց՝ ընդունա	բան.
Ըգահն ախաիւ՝ ջրդողա	կան.
լցմամբ ջրոյ՝ կարօտա	կան.
ոչ է պակաս՝ սիրտ մեծա	տան.
քան ջրդողին՝ անյազա	կան.
Սարուքըզ լեր՝ անախատ	կան.
մի անառակ՝ շոճայտա	կան.
թէ ոչ՝ կարճես՝ դու ըզքոյդ	կեան.
ժամանակցաց՝ նրմաննոյ	եան.

Ոչ թէ 'ի քեզ՝ որքան զք	տան,
ուտելոյ ես՝ դու պարտա	կան.
պլ ըզքնու թեանըզ բաճա	կան,
պարտիս առնուլ՝ զէտ դեզ բուժ	ման:
Ի ազմախորտիկն՝ և ճոխ սե	զան,
ասի դու մայր՝ հիւանդու	թեան.
դի ստամբոսն՝ 'ի շատ կեր	ման,
չէ բաճական՝ մօրսողու	թեան:
Ի սուստ և հարք՝ զզո՛ւողա	կան,
հում կերակրոց՝ դան 'ի բե	րան.
որպէս վրախոց՝ անհարա	կան,
թըթու կըճու՝ և լեղունա	կան:
Եւ յէ կարի՝ անբանա	կան,
'ի միջ ազգիս՝ մեր հայկա	կան.
հարկել յուտել՝ յսլոյա	կան,
լմպել բազում՝ յաճախա	կան.
Որ զբարեկամն՝ իրրու ան	բան,
հարկին յուտել՝ միշտ անխա	փան.
անտանելի՝ բեռքն բնու	թեան,
զընեն որ ոչ տարողա	կան.
Ի այց դո չափ դե՛ր՝ քոյդ բընու	թեան,
յորժամ հարկիս՝ 'ի բազմա	կան.
դու հեզ զգիտին՝ թէ յսլոյ	տան,
զի մի հեղցիս՝ գըլբա	կան:
Ի բրեցու թիւնն՝ է կամա	կան
խելառու թիւն՝ անբանտ	կան
կորուստ բանին՝ ազնունու	թեան,
ծընող չարին՝ խըռովու	թեան.

Արբեցողն՝ նա՛ւ ուղղո՞ւ	կան,
և կառափարն՝ և զօրա	կան
են անքնդ հասա՛նք խնամ	կան,
նոյն և մանուկըն դպրա	տան,
Ներեք կթղաց՝ քեզ բա՛ւա	կան,
զառաջինն արբ՝ փասն ողջու	թեան,
ղերկրորդն՝ ի տալ՝ քեզ զթ՛շնա	ման,
զերրորդն՝ ի շատ՝ ինչ մոլեց	ման,
Արբեցողն է՝ դե մոլե	կան,
ոյր տենչանն է՝ կորուստ մարդ	կան,
խկ սա փորե՛ք՝ զդարան ինք	եան,
ըմբռանէ զինքն՝ անեղա	կան,
Փառաց լինի՛ կորստա	կան,
ըն ից նսիմեաց՝ փասնողա	կան
բզ ջրհեղեղ՝ բերե՛ մարդ	կան,
հուր՝ ի սողօմ՝ ծրծրմբա	կան:
Քահանայիցըն զևտա	կան,
ան արար՝ խխտ պատուի	բան,
՝ ի մլտանեկ՝ ձեր՝ ի խո	բան,
մի հետեիք՝ արբեցու	թեան:
Այն խորանին՝ լիցի փռ	խան,
սուրբ դպրատունըն կրթու	թեան,
երբ յայն մոցես՝ սակրս ուս	ման,
մի ընկ՛ր նիւթ՝ ինչ արբեց	ման:
Տու՛նին յարմատոյն՝ է աճա	կան,
փառքն՝ ի վարուց՝ խոր հեղու	թեան,
խկ թէ արբեալ՝ դարձչիս՝ գա	զան,
ո՞ր փառքն իցէ՛ քեզ զխա	կան:

Ի ու մի ցանկար՝ փառաց մարդ  
բայց արժանի՛ դորձ ցոյց առ  
խոյս տուր և լեր՝ փախըտա  
նա հետե ի՛ քեզ անխա

Արոց փառացն՝ ես ըզձա  
բարեաց նոցին՝ լեր քրտնու  
զի մի գորով՝ սչ սերմնա  
հնձիցես դու՝ զուարցոր

Արուց փրկչին՝ լեր ըզձա  
որ զինչ գործէր՝ փառաց ար  
ընծայէր հօր՝ իւր էա  
իւր համարեալ՝ զփառս հոցրա

Իսկ թէ առ ինչ՝ նո՛ւաստա  
և մարդկօրէն՝ համաղիջ  
զայն իւրն ասէր՝ գոլ սեփա  
զպակասու թիւնսն՝ որ մարմնա

Ե՛ւ դու ըզգորձ՝ պատուո՛յ ար  
ընծայես հօր՝ քոյ բընա  
թէ ունիս զեր՝ դերբընա  
տուր էին զէտ՝ փոխառա

Իսկ թէ ըզգորձ՝ պակասա  
կամ՝ զամօթայ՝ առնես ար  
զայն քոյդ վարկիր՝ նո՛ւաստա  
ճանաչելով՝ զքոյդ սրխա

Օ ի ոչ է քեզ՝ փառք ե պար  
ծընողաց քոյ՝ ինչ սրխա  
բայց ճոխ լինիս՝ վոցելչա  
պատուով նոցին՝ համբաւնա

կան,  
այն.

կան,  
փան.

կան,  
ջան.

ցան  
եան:

կան,  
ժան

կան,  
կան:

կան,  
ման.

կան,  
կան:

ժան,  
կան.

կան,  
կան.

կան,  
ժան

թեան,  
լան:

ճան,  
լան.

կան,  
կան:



Կոքա տարան՝ քոյդ սըխալ	ման,
փոքրիկ տիոցրդ մանկա	կան.
տար և նոյին՝ դու ծանրու	թեան,
և սըխալմանցն՝ ՚ի ծերու	թեան:
Մի լինիր դու՝ մանուկ քա	նան,
մերկ առնելով՝ զհօրդ առ ա	կան.
զի մի լուեալ՝ դու զանէ ծն	այն,
ծառայ և զբարդդ՝ իցես խո	տան:
խակ և ծնողացդ՝ որ հոգե	կան,
ըզնայն պատիւ՝ տուր յարդա	կան.
մի բամբասէր՝ քրթմնջա	կան,
ծածուկ յայտնի՝ շըշնչա	կան:
Մի զբարբաթեր՝ զհայր քո ուս	ման,
սաստեալ թէ ոյք՝ առ այն ջա	նան.
տկամբդ որ ես՝ նըկատա	կան,
յուենկըդ մանեք՝ զբան զըբա	կան:
Օ մարդ մի դատեր՝ ըստ երե	ման,
թէ փառահեղ՝ չէ ըստ տես	ման.
բաղէն փոքրէ՝ ըստ տեսու	թեան,
սակայն ուժեղ՝ ըստ զօրու	թեան:
Մօսէս լեզուաւ՝ թ լուատա	կան,
պօղոս անձամբն՝ էք կարճա	կան.
մօսէս հընոցն՝ անձա	բան,
պօղոս նորոյս՝ լոյս հանրա	կան:
Թէ սըխալի՝ որ վեհա	կան,
մու զղել ջանար՝ դու լըբա	կան.
տապանակին՝ ու զղիչ ո	զայն,
որպէս գիպաւ՝ չար սատակ	ման:



Յեկեղեցի՝ յոյ	տան
Թէ դաս լինիլ՝ տեառն յանդի	ման.
Իբր յոյ՝ ահեղ աս	եան,
կաց դու ահիւ՝ խոր լըռա	կան:
Սամուէլի՝ մայրն ան	նան,
տապանակին՝ դէմ յանդի	ման.
որպիսի կացր՝ անշնչա	կան,
որով եղև՝ մայր սուրբ ման	կան:
Թէ բան դիտես՝ դու հոգե	կան,
տա անդէն՝ մըտառա	կան.
Թէ ոչ դիտես՝ բան յառկա	կան,
հասարակաց՝ լեր համա	ձայն:
Տապանակին՝ որ քաւչա	կան,
երկու քրօքէք՝ մանկանը	ման.
կային անշունչ՝ զարմացա	կան,
տեսլեամբ քաւչին՝ ըզմոյլա	կան
Ընդ ոչ ծիծաղ էր լըբա	կան,
և ոչ զրոյց՝ խենչա	կան.
այլ նկատմունքն՝ ըսքանչա	կան,
առ այն տեսիլն՝ որ քաւու	Թեան
Ըստ է քն՝ մեր քաւա	րան,
պտտարագեալ՝ ՚ի սուրբ սե	զան.
ահիւ դու կաց՝ քրօքեա	նման,
պտտալադին՝ դէմ յանդի	ման:
Տես ըզմօսէս՝ մեծն ՚ի գող	ման,
և զեռոցի՝ ՚ի զարհուր	ման.
մինչ նայ՝ տեսլեան դի	պան,
օրինակին՝ որք ասա լը	ցան:

Այլ աստ ԹՃ՝ բանն հայրա	կան,
ոչ օրինակ՝ և կերպս	բան.
պատարագի՝ ՚ի սուրբ սեր	դան,
և կան հրեշտակք՝ ՚ի հիաց	ման.
Ոչ ամաչես՝ դու ծաղրա	բան,
և գարշ բանից՝ շեալ խօսա	կան.
յորմէ երկինք՝ ճերկեր դո	դան,
յահեղ փառացրն խորհրդ	եան:
Յեկեղեցի՝ քո յընթաց	ման,
լեր ձընողացդ՝ ընկերա	կան
որպէս յն՝ Թճրն	բան,
՚ի սուրբ աաճարն՝ զընացր որ	բան:
Եթէ ցանկաս՝ դու գովու	թեան,
հրեշտակաց պէս՝ լեր բարե	ջան.
զի մի անկցիս՝ ՚ի պարսա	ճան,
դիւայ գովովդ՝ համանը	ման.
Որ դրպիւր շես՝ ընթերցա	կան,
և ոչ ունիս՝ չորս աստի	ճան.
մի կամիր դու՝ ՚ի դաս կանգ	նման,
՚ի մէջ մարդոց՝ որ ետդ սն	բան:
Հայրըն մօտէս՝ սեաւ հնդկա	կան,
հեղ մի փորձիլ՝ էարբ ըզ	դան.
թէ ո՞վ հնդիկ՝ եթովպա	կան,
և սեաւ ագուաւ՝ յոչ մարդ նը	ման.
Սան էր կանգնիս՝ ՚ի մէջ մարդ	կան,
որ ել ՚ի գուրս՝ ասաց ինք	եան.
յիւրաւ ի է՝ սուրբ հարանց	բան,
զի՞նչ բան ունիս՝ ՚ի մէջ մարդ	կան.

Օ հրեշտակաց տիպըն՝ մանկա	կան,
զըրեն որք են՝ պատկերա	հան.
թէ անձեղք են՝ մանկանց նը	ման,
և պարզամիտք՝ տղաւնա	կուն:
Ե՛ս քեզ ասեմ՝ անկիրթ էան	բան,
որ ոչ ունիս՝ ինչ աստի	ճան.
զե՞նչ բան ունիս՝ դու յոյն աս	եան
որ կրթելոցն՝ է ճահա	կան:
Պաատօնի՝ ՚ի դրպրա	տան,
գրեալ օցս ինչ՝ վերաց դը	բան.
աներկրաչափ՝ էանբընա	կան,
մի՛ մոցէ յայս՝ ՚ի վարժա	բան:
Ո՛չ միացն դու՝ ՚ի ժամա	տան,
պարտիս կանգնիլ՝ պարկիշտա	կան.
սլ թէ ՚ի դուրս՝ և թէ ՚ի	տան,
տառուճեա՛ս զհրեշտակդ՝ որ պահա	պան.
Որ յամէն տեղ՝ ընդ քեզ շուրջ	գան,
զչար և բարիդ՝ գրբել ջա	նան.
զե ընթերցցին՝ յահեղն աս	եան,
յորժամ՝ գոյ տէրն՝ ՚ի դատաս	տան:
Սի ասեր թէ՛ մեղք մանկու	թեան,
ոչ հարցանին՝ ընչ ՚ի խորձ	գան.
զանտօնի մեղս՝ արդայու	թեան,
որպէս հարցին՝ դեք վիճա	կան:
Իսկ ըզգիւնաց՝ սեաւ գարշա	կան,
ժանեօք չարեաց՝ դաղանա	կան.
յորոց կամիս՝ գու զերծա	կան.
լիբ հրեշտակաց՝ ասպնջա	կան:

Յաշխարհս որքան՝ մեծ ծառեր

փոքրէն սկսնալ՝ և մեծա

գմեղքն որ կարծես՝ ներելա

թէ հոգ շանես՝ շուտ լեռնա

փողոցներն՝ և ՚ի շու

մի խաղար մի գ՝ ճայլ ինչ խո

խաղ քո լինել՝ գերք որբա

յորոց կըթես՝ զիմաստից

Բան ըզջինակն՝ հաւքաշա

պսէ խաբէլ՝ արդիւնա

թէ միտք պահես՝ զոր խրրատ

ոչ անկանիս՝ յուռկան խաբ

Մի առնէր դու՝ զործ զզջայ

թէ և պատիժքն՝ ՚ի թաքուն

օր մի լինե՛ որ ՚ի յայտ

փոշիմանիս՝ անօդ տա

Չես նայիր դու՝ ՚ի ձերում

որ զինչ խօսին՝ է եպե

մանկանց որք են՝ խեռ և դա

ծընողաց ոչ՝ հնազանդա

Իսկ ըզբարիս՝ անլրճա

դովէն բանիւ՝ զրոճատա

քեզ օրինակ՝ խայրէթի

թէ ունին ունիս՝ լրտողա

Օջարըն գանեն՝ բամբասա

յոց փախչեցիս՝ զզրճողա

զբարիս գովեն՝ ներբողա

որ նախանձիս՝ նոցա շարժ

կան,

նան.

կան,

նան.

կան,

տան.

զան,

քան.

կան.

կան.

տան,

ման.

ման,

կան.

գան.

կան.

տան,

րուն.

ժան,

կան.

կան,

կան.

տան,

կան.

կան,

կան.

կան,

ման.

Զրեշտակ բըն վառըն մաքրու  
միշտ ընդ ունին՝ ըզգոյլա  
դեք պարսուէին՝ միշտ անխա  
վառըն իւրեանց՝ աղտեղու

ԹԵ,  
տան.  
փան,  
ԹԵ,

Մանուկ յարտաքս՝ և թէ ՚ի  
լեր միշտ խօսիւքդ՝ համեատա  
վորուք շարժմամբ՝ ծեր բանա  
մի մանկամիտ՝ և ցոփա

տան,  
բան.  
կան,  
բան.

Ընջիւ ծերոց՝ կաց ՚ի կանդ  
պատուեալ զայլս՝ ծերունա  
վարժեալ զհասակ՝ քո մանկե  
գլխակորեալ խոնարհա

ման,  
կան.  
կան,  
կան.

Խոնարհու թիւնն՝ ոչ է ցած  
որ պատմաութեն՝ է բարձրու  
հրդո՞րտու թիւնն՝ է գիւն  
՚ի խոր անգունդա՝ ընկղմա

բան.  
ԹԵ.  
կան,  
կան.

Եթէ հարկիս՝ դու ՚ի սե  
մի լինիցիս՝ յուղացա  
զձեռքդ յառաջել՝ յաման կեք  
և սպասել՝ ըշտապա

զան,  
ճման.  
ման,  
կան.

Օտանիւր զեռանդ՝ քո ըրնու  
շատ ուտելոյ՝ մի աներ  
գլինի փորձիւ՝ և թէ քեզ  
շատն արա՞ ջուր՝ շիջողա

ԹԵ,  
ջան.  
տան,  
կան.

Միւսն պատառ՝ կերակրա  
մի՞ ձրգեր զուշքդ՝ ազատ  
ըրտեսի պէս՝ կարօտա  
որ ընդդէմ՝ է՝ ազնուու

կան,  
կան.  
կան,  
ԹԵ.

- Օ պատառ թառեր՝ ծամողա  
 մի չըլի չըլի եր՝ ըզքոյդ բե  
 այնէ նըշան՝ կարօտու  
 և կամ բողձանք՝ ըզգացա  
 կան, բան. թն, կան.
- Թէ դըրգալով՝ ինչ սալրա  
 դու ուտիցես՝ որ ջըրա  
 Ֆռ թացընել՝ մի աներ  
 պաղցու է ապա՝ կեր լըռա  
 կան, կան. կան. ջան, կան.
- Ղրգալի մէջ՝ մի թողուր  
 զըողիք թափեր՝ դու ՚ի յա  
 զի այն փսխուք՝ է ՚ի նը  
 և առէպի՝ խիստ դիմա  
 բան. ման. ման, կան.
- Օ ըղունդդ հարթեա՝ շարաթա  
 աղտով մառներ՝ զայն լըցա  
 զի այն կարի՝ է զղոճա  
 է ոչ թէ նալար՝ չառողա  
 կան, կան. կան. կան.
- Եղբայրագիր՝ ստարա  
 մի ըստանար՝ դու սեփա  
 մինչև հասակըդ մանկա  
 յս բրուճս հասցէ՝ անշեղա  
 կան, կան. կան, կան.
- Օ ևն նոքա՝ դարանա  
 և կամ թէ գող՝ գիշերա  
 ՚ի պարտէզ քո՝ որ կուտա  
 մտեալ ծաղկանցդ՝ են խըլա  
 կան, կան.
- Ժանտամուհ ևն՝ լժալուճա  
 զսնմարելի՝ հուր հոգւոյդ  
 թէ պատճառ են՝ զմիտ մօքբա  
 ունայն է միշտ՝ և պատրա  
 կան, կան. կան.



Մի խաբիր դու՛ պարզմտա  
 բանիւք օձիւրն թիւնա  
 ապա թէ ոչ՝ զաչք քո բա  
 որոց գոցիլն՝ էր պիտո՛ւնա  
 Երբա՛ ՚ի հուր՝ ծըծըմբա  
 քարշին ըզքեզ՝ յանէջ գեհ  
 որոց իղձն է սօղօմա  
 անյիշելին՝ ճանրընա  
 Եւ այց թէ այն գործըն մոլե  
 որբան որժան՝ է առեց  
 դու՛ ՚ի պատժոցըն սարսա  
 ուսիր՝ ՚ի հրոյն՝ գոմորա  
 Ար անձրեի՛ պէս տեղա  
 հուր և ծըծումբ՝ քիւքիւրաա  
 ըզդրրախաի՛ պէս երկիրն  
 արարին չեօլ՝ և խիսա խո  
 Եւ յարան բանից՝ խըրատա  
 թէ ունկն եղեր՝ հնազանդա  
 ոչ խընայեմ՝ յայլում՝ դիպ  
 տալ քեզ խըրատ՝ որդիա

կան,  
 կան  
 նան,  
 կան,  
 կան,  
 եան.  
 կան,  
 կան,  
 կան,  
 ման.  
 կան,  
 կան  
 ցան,  
 կան.  
 այն  
 պան,  
 կան,  
 կան.  
 ման,  
 կան.

Վ. Ե Ր Զ.

**Ք**առք՝ պատիւ և երկրպագութի  
անպուզական բարձրութեան  
նեայ միութեն, համայնից հաստիչ ան-  
ութեն, միակ անբաժանելի Տէրութեն՝  
Հօր և Արդւոյ և Հոգւոյն Սբոյ

Ար կարողացոյց զմերս տկարութի  
կրկին տպագրութի՛ն լոյս ընծայել զՀո-  
գեշահ տեարակս՝ բազմաց բազմալի:

**Ե**րգ՝ ՚ի վախճանի բանիս՝ խնդրեմք  
՚ի յնկեցողացդ սիրով, զի յե-  
շեմք ՚ի մաքուր և յողու աղօթս ձեր  
զարժանին յիշեցման՝ զբարի պատճառն  
տպագրութեա՝ զ՚ի Սէյտապատ բնակել-  
նոր Քուղայու (Ներկրցի զՊարոն Նի-  
կողացոսն բարեսէր, ընդ ՚ի քս յս հան-  
գուցեալ ճնաղաց իւրոց, հօրն՝ Յարու-  
թիւնին, մօրն՝ Հալիսիմէին, հաւոյն,  
պապուն, հանւոյն, և զբարցն, քուէրցն,  
և անձ մերձաւորացն, որք ուղիղ հաւա-  
տով ՚ի քս են հանգուցեալ:

Քահղէ՛ սա նախանձաւոր լինե-  
լով բարւոյ՛ նախ զոյն՛ բնաւից հասա-  
կաց ատորժանօք ընթեռնելի զտեարակա-  
իւրով տիրապարգև արդեամբ և անա-  
տուր գոյիւք ետ տղել, զկնի որոյ՛ թէ  
քանի՞ բարեհաճ կամօք՛ և շրջանկատ-  
խահեմուք տնօրինեալ ունի՛ ՚ի սէր հա-  
մազգի եղբարց իւրոց՛ յօլորտս տիեզե-  
րաց եղելոց՛ յիշատակ յաւիտեանսն թո-  
ղուլ ներ Տպարանիս, և ոսկի զէն՛ ակա-  
նակուս սին հաստատուէ կանգնել ՚ի  
մէջ արփիանման պայծառացել Վարո-  
ցաց և Ասումնարանացս՛ (որ ՚ի նորն  
Նախիջևան.) ունիմք դրել լիավին, յոր  
ժամ պարկեշտատուն Տէր Ստեփան  
Աւագ Քահնայն՛ ՚ի տարաշխարհ շք-  
ջագայութենէն զերծեալ՛ ՚ի կողմանց  
Հնդկաց դարձցի առ մեզ:

Բնդ որոյ՛ ունիմք տերամբ ծա-  
նուցանել բանասէր ընթերցողացո՛ւր զ  
բարեջան մեծագործուէցն և զբարեներ

պատակ առաջադրուէցն՝ Քուղայեցի  
Պարոն Կորապետին Օստուրեան, լը  
որդւոյն և ընտանեացն իւրոց:

Կակ ընդ այն ոսկեղէն խնձոր՝  
յեռուլ սարգիոնանման՝ զբարեյիշատկ  
դիտմունս, ՚ի Իսքայ բնակեալ՝ Քու-  
ղայու Առաջնորդ՝ հանգուցել Ալկր  
տիչ Այրդապետի եղբօր Պրն Մար-  
տիրոսին: Ար սա ինքն այրս այ՝ լը մեծի  
հաւատոյն և ջերմեռանդ սիրոյն՝ (որ առ-  
ազգս հայոց, և ՚ի մշտնջենական պայծա-  
ռութի նր,) կարգաւորել է զգումար ինչ  
մեծ՝ վր Տպարանին, և վր իմաստնա-  
ռիթ Իպրոցացն, լինել անմահ յիշատկ  
հօրն իւրոց Տր Ստեփաննասին, Աղ-  
բարցն՝ Մկրտիչ Աբբ Ապիսկոպոսին,  
և Սարգսին, և եղբօր Արդւոյն իւրոյ՝  
Մեքայէլին, և նորին որդի Յարուիին,  
և եղբօր Թոռն Եուշանին, և դատեր  
նր: Օրոց միրսամիս շառելն արժա-  
նաւոր զբունատիւք, արձանացուցանելն

'ի գիր, և տպմամբ 'ի լոյս ընծայելի, սա-  
կրս յաճիտեանս անմտաց ունելոյ՝ հայ  
կասերունդ և Սուսանորչախրօն ազին  
մերոյ՝ մնայ ունի 'ի վերանդր յիշեցար,  
սպասեալ գալստեան՝ **Տէր Ստեփան**  
**Աճադ Քահանային**

Յորում ժամանակի՝ սչ թէ այս  
քանս միայն, այլ ունի 'ի յաստղալից երկ  
նի է տեսանել՝ ամենափայլ ճառագայթ  
եալ՝ Մատրասու, Սուրաթու, Ապկա  
թու, Սեյդաբադու, Սուջիբանդարու  
և Դալայու, օրհնեալ ժողովրդեան՝  
սերտ սէրն, բարեաց յասաջայման՝ ա-  
խորժանօք կամեցողութե՝ ջերմեռան-  
դունին, և առատաձեռն՝ զուարթ ամիս-  
տրոյ՝ արդիւնաւորութին

Իսկ արդիս՝ այսու համառօտութե՝  
փոքր 'ի շատէ տեղեկացեալ զազգասի-  
րուէ նոցա՝ յիշեալիք զնս 'ի լուսավայլ  
և յստեմանոյ յաղօթս ձեր, հայցելով  
'ի նոնէ՝ շնորհիւ նոցա՝ զյաջողութիւն

բարևն պատակ դիտանորու թէ . և զեր-  
 փարութի՛ անգին և պատուանին կենաց .

Արոց զյիշատակն զրեւոյն տը՛ ՚ի  
 յանջնջելի Ստեանս իւր , և զարդիւ-  
 նաւ որ տուրս նոցին ( որ հայի ՚ի յօղուտ  
 և ՚ի պայծառութի՛ հանուրց հայկազեան  
 տոհմիցս . ) վերնկալցի ապէնկազն ան  
 ՚ի փառս իւր . և զբարև վախճան յոյս և  
 զակնկալութիւն նոցին՝ ծաղկեցուցէ տը  
 բեղմնանոր արգասեօք՝ յամոյն յաճի-  
 տեանս :

Եւ դուք՝ որք ուղիղ դիտանորու  
 թի աղօթէք , և յաղօթս ձեր յիշէք  
 զարժանիան յիշատակելոյ , յիշեալ լիջեք  
 ՚ի քնէ յոյ մերմէ . Ամէն .









